

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

IREDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Dóak Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu se înape-
lază.

Situația politică și deputații noștri.

Budapesta, 17 Noemvrie.

După o discuție de abia trei zile, proiectul de buget al anului viitor a fost votat în discuția generală. Judecând după atitudinea de până acum a opoziției ungurești, se poate prevedea că nici discuția pe articole nu va fi de o durată excesivă. așa încât pe la începutul lunii lui Decemvrie Camera deputaților își va putea începe vacanțele de Crăciun.

Discuția de până acum a bugetului n'a oferit nici un moment de interes general. Oratorii opoziției au fost de-o calmitate neobișnuită și s'au mărginit la generalități. Ținuta aceasta a lor este, de altminteri, explicabilă în urma încheierii unui armistițiu cu guvernul. Discursuri „mari” nu s'au rostit, ca de alte dăți. Singur ministrul de finanțe Lukács László ne-a deschis o perspectivă nouă: anunțând urecarea tarifului Căilor ferate de stat.

Pentru noi Români, însă, discuția de până acum totuși a avut un moment interesant: absența deputaților noștri naționaliști.

Bugetul ofere totdeauna cel mai bun prilej pentru discuția situației politice. Votarea bugetului fiind chestie de încredere, deputații au toată libertatea de-a face critica întregii politici a guvernului.

Și credem că și noi Români am fi avut

destule de spus, pentru că în ciuda tuturor făgăduielilor făcute de noul guvern situația noastră nu s'a schimbat întru nimic. Rămâne, deci, inexplicabilă atitudinea aceasta de rezervă binevoitoare a clubului nostru parlamentar față de guvernul contelei *Khuen-Héderváry*, mai ales când trebuie să ne dăm seama că adevăratul îndrumător al politicii guvernamentale de astăzi este contele *Tisza*, prietenul vicarului transfug dela Oradea-mare.

Absența aceasta a deputaților noștri dela discuțiile parlamentare nu o constatăm astăzi pentru întâia dată. De luni întregi de zile n'a mai răsunit în Camera deputaților discurs rostit de vre-un deputat român. Sau poate și-au cheituit toată energia oratorică în campania pornită împotriva ziarului „Tribuna”?

N'ar fi fost, poate, mai bine dacă d. Dr. *Alex. Vaida*, în loc să-și piarză vremea cu broșura sa neîntemeiată, dacă în loc să atace și să facă trădători de neam pe toți cei ce s'au grupat în jurul ziarului „Tribuna” — și-ar fi ridicat cuvântul în Camera deputaților ca, spre pildă, să reducă la adevărata ei valoare acțiunea vicarului transfug care își silește preoțimea să-i voteze „încredere”? Sprijinit pe rezoluțiile votate în numeroasele noastre adunări populare i-ar fi fost ușor — și ar fi făcut un mare serviciu cauzei românești — să arete că politica mărturisită de apostatul dela Oradea-mare nu are trecere în sinul poporului român și să lămurească opinia publică ungurească despre minciuna că la Oradea-mare răsare steaua unei politici ro-

mânești servile — aprobate de „pătura românească inteligentă”.

Dar nici d. Dr. *Alexandru Vaida*, nici ceilalți tovarăși ai săi n'au ținut de cuvânt să precizeze în parlament atitudinea partidului național-român față de guvern și să aducă la cunoștința acestui corp legiuitor cererile și dorințele manifestate de alegătorii români și aderenții partidului național-român în rezoluțiile votate la adunările noastre populare.

Bugetul votat zilele trecute nu este mai favorabil pentru noi Români decât au fost bugetele celorlalte guverne, cari nu ne-au făcut atâtea declarații „prietenesti”. Pentru așezămintele noastre culturale, spre pildă, din nenumeratele milioane ce se cheltuiesc din acest buget hrănit și cu banii românești, — abia se dau câteva sume neînsemnate, câtă vreme numai pentru teatrul național din Budapesta se dau sute de mii.

Ce-i drept, bugetul s'a votat numai în discuția generală și discuția bugetului deosebitelor ministere începe abia azi. Ceea ce n'au făcut până acum deputații noștri pot s'o facă în discuția zilelor următoare. Dacă, cu toate acestea, am adus în discuție chestiunea aceasta am făcut-o din simplul motiv de-a arăta că atitudinea rezervată a deputaților noștri este viu comentată chiar și în cercurile politice ungurești și se pretează la interpretări uneori nefavorabile pentru cauza noastră.

Mai ales am dori ca la discuția bugetului ministerului de interne, al cărui șef este însuși ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry*, să ia cuvântul și deputații no-

File dintr'o carte ce nu „va apare”.

De M. Săulescu.
— Civilizații. —

Trecutul își are minunățiile lui. Și de multe ori trecutul e zeia Isis a Egiptenilor. Voalul des de pe față-i e neînchipuit de greu de înlăturat.

Atâtea lucruri sunt pe care încă trebuie să le mai învățăm, nu din nainte, dar din urmă: atâtea lucruri stau încă ascunse ochilor noștri... Și, câtî suntem de mici noi, nu-i nevoie să ne îndreptăm văzând ce nu putem descoperi în viitor, dar ce nu putem afla din trecut.

Ce știi?... Ce cunoști?... Ce vezi?... Nu din ce-o să fie, dar din ce a fost?...

Noi nu suntem nimic!

Noi nu putem fi proorocii vremilor trecute cum nu putem fi ai celor viitoare...

Și totuși sufletul nostru trăiește din neliniștea aceasta, mereu crescândă: să afle!...

Am cetit într'o gazetă străină, un articol — un articol care nu era de literatură, un articol de știință, dacă vreți — un articol care însă mi-s'a părut atâtea de frumos, nu pentru că era frumos scris — dar pentru că... pentru că era frumos, de bună seamă (e greu să spui de ce-i frumos un lucru și de ce nu). Avea titlul: „*Misterul din Zimbabwe*”. S'ar părea, după nume, că-i un roman de Wels.

Ce înseamnă: „*Misterul din Zimbabwe*?”

Zimbabwe e o localitate din Africa de sud... *Zimbabwe* e un loc în care se găsește aur, ca în

atâtea locuri din Africa de sud... Aurul e frumos, de sigur, dar nu pentru asta e frumos articolul: „*Misterul din Zimbabwe*”. De bună seamă, nu-i frumos iarăși pentru că vorbește de Zimbabwe. E frumos unde-i zice: „*Misterul ...*”? Multe romane senzaționale au un titlul care începe așa... Și totuși poate unde e vorba de un mister e frumos; și misterul de care vorbește e următorul:

Acolo, în Zimbabwe, nu-i civilizație, decât atâtea câtă au adus europenii: acolo, în Zimbabwe nu-s oamenii băștinași cine știe cât de inteligenți, acolo sunt oameni cari locuiesc în colibe de scânduri — și totuși în Zimbabwe s'a dat peste un templu, s'a dat peste un palat — peste ruinele unui templu, peste ruinele unui palat, adevărat — vechi de mii de ani. Cine le-a clădit? — Se zbat de vreme îndelungată zadarnic să afle, învățații...

Oamenii aceștia cari nu știu să clădească o locuință ca lumea și cari se tem să intre în fundul pământului ca ori care căutător de aur, sunt oare urmașii unui popor atâtea de civilizată încât, începând valoarea aurului au făcut un centru de exploatare, apărât de o cetate în care și-au clădit un templu în onoarea cine știe cărui milostiv și un palat în care să-și adune comorile?...

Unii zic: „Da!”

Alții zic: „Cine știe?...”

Și alții zic: „Nu!”

Și cetitorii cutărei reviste străine cetesc articolul: „*Misterul din Zimbabwe*” care e frumos nu pentru că vorbește de Zimbabwe din Africa de sud, dar pentru că în el e vorba de un mister, e vorba de un lucru care te oprește pe loc din cetit — și te face să te întrebi: câte încercări a făcut oare lumea asta?... Câte lupte s'au dat cu necunos-

cutul, câte zbucimări au fost, câte vieți strivite, pentru ce, la drept vorbind nimeni nu știe, dar numim: „civilizație”?... Au fost, într'adevăr, neînchipuit de multe avânturi, spre lumină, spre descobrire?... E un semn că a fost o civilizație și acolo, ruinele de mii de ani veștine din Africa de sud?

Ce civilizație?...

Unii învățați pomenesc numele sugusilor regiunii din Saba. Știi regina aceea de care se vorbește în Biblie că, îndemnată de faimă să se duse peste mări și țări de înțelepciune... a venit la Ierusalim să-l viziteze pe marele învățat, căruia i-a și dat, pe lângă dragoste, spune... și aur destul cu care să-și împodobească templul Saba (în Arabia sudică) era un regat puternic pe vremea aceea. Locuitorii ei erau întreprinzători marinari, și înaintea Fenicienilor, ajunseseră cu corăbiile lor până la Capul Bunei Speranțe, de astăzi și până în India, ba până în America, în Peru, cred unii învățați. Oare Ofir de unde Sabeenii aduseră aurul, dăruit de regina lor, înțeleptului Solomon, a fost acolo unde astăzi e Zimbabwe? Într'adevăr între ruinele acestea și alte ruini aflate prin Arabia, s'a descoperit a fi o oare care înrudire, și înrudirea aceasta n'ar arăta decât că Arabii din Saba au avut acolo un centru de civilizație...

Dacă au avut un templu și un palat au avut, de sigur și un oraș. Ce s'a făcut însă orașul; ce s'au făcut locuitorii lui?... Nu a rămas, barin, nici urma mormintelor lor, — spune gazeta străină...

Și totuși mulți înclină spre părerea că supușii regiunii din Saba au fost acei care au clădit pa-

ștri naționaliști. În cercurile politice se afirmă că în cursul acestei discuții va lua cuvântul și contele *Khuen-Héderváry*, pentru a face declarații despre principiile pe cari se va întemeia noua lege electorală precum și despre termenul până la care noul proiect va fi depus pe birourile Camerei.

Votul universal, egal și secret a fost și este unul dintre punctele mai importante ale programului nostru național. La toate adunările noastre populare din anul acesta s'a cerut în mod stăruitor introducerea lui, pentru că în introducerea lui vedem o armă puternică pentru redobândirea celorlalte drepturi ce ni-se cuvin.

N'ar fi la loc să ceară și unul dintre deputații noștri lămuriri asupra acestui vot?

La bugetul ministerului de agricultură întâlnim aceeași nesocotire a intereselor poporului românesc. Toate mijloacele materiale — la cari contribuim și noi în măsură însemnată — servesc numai spre întărirea economică a poporului unguresc. La celelalte ministere tot așa.

Nu s'a găsit în Camera deputaților partid care să nu fi simțit nevoia ca măcar unul dintre membri să-și ridice cuvântul, dacă nu pentru alta cel puțin ca să dovedească existența partidului. În discuția reformelor militare a ridicat cuvântul chiar și un deputat sas guvernamental, ca să dea expresie la unele nedumeriri ale deputaților sași în ce privește anumite articole ale proiectului de lege.

Nu știm dacă trebuie să presupunem că deputații sași au adoptat acum tactica urmată de deputații noștri români naționaliști, sau dacă deputații noștri au adoptat tactica Sașilor, — dar în discuția generală a bugetului amândouă partidele au urmat aceeași tactică: Nici Sașii, nici Români n'au luat cuvântul.

Sau, poate, atitudinea aceasta de rezervă binevoitoare a deputaților noștri este

latul și templul și că Ofir, Ofir din Biblie, a fost acolo unde astăzi este Zimbabwe.

Dar iarăși unii zic: „Da!”...

Și iarăși alții zic: „Cine știe?”...

Și iarăși alții zic: „Nu!”...

Și cetitorii revistei străine, vor mai ceti poate încă odată, un articol cu același titlu: „Misterul din Zimbabwe”...

Și Misterul va rămâne...

Și misterul întotdeauna e frumos... Misterul întotdeauna are un farmec care e și trist. Misterul face să te oprești în loc și să te întrebi: ce este? Ce este?... Ce sunt eu?... Ce ești tu?... Ce este lumea aceasta întreagă?... E numai o luptă zadarnică?... E numai un zăbucium van?...

A fost o civilizație acum 2000 de ani și în fundul Africii de sud... Cine a întemiat-o?... Cine a doborât-o?... Poate a fost un grozav de mare măcel acolo, odată... Cine știe?...

Oameni pașnici lucrau să scoată la lumina zilei, din inima pământului, aurul scilpitor care folosia nu numai la împodobirea templelor, dar era căutat și pentru gâtul și brațele femeilor frumoase din lumea întreagă, de pe atunci... Oameni pașnici lucrau acolo poate pământul, ca să-și scoată din el hrana zilnică... Oameni pașnici, când

prețul unor promisiuni făcute de contele *Khuen-Héderváry*?

Credem că datorită deputaților noștri este să lămurească în parlament motivele acestei tactici pentru mulți neînțeleși.

Triumful adevărului. Articolele luminate ale părintelui Roman Ciorogariu au avut darul să disolve ceața artificială, produsă de măestrul autorizați ai zizaniilor, în jurul „Tribunei”. Vin oameni de bine cari până acum priveau cu răsuflarea nădușită la lupta fratricidă și feliicită prin scrisori venite din toate părțile pe părintele Ciorogariu pentru lumina ce a făcut-o în odioasa campanie de distrugere a „Tribunei” și bărbăților cari prin jertfele și munca lor cinstită și desinteresată au câștigat respectul lumii românești. O astfel de manifestație este și telegrama preoțimeii din protopopiatul Butenilor, adresată iubitelui lor dascăl și frate, Roman Ciorogariu. Înregistrăm cu plăcere această demnă manifestație a preoțimii care a venit spontan ca un prinos de recunoștință din partea acelor cari sunt mai chemați să aprecieze activitatea mănoasă a părintelui Ciorogariu și caracterul lui neînfrânt de vijeliile vieții trecute peste dânsul. Onoare se cuvine preoțimii care așa știe să răsplătească munca cinstită a dascălului ei.

Iată textul telegramei:

Preacuvioșiei Sale Roman Ciorogariu. Seminar Arad.

Borșșeș, Noemvre 16.

Preoțimea din tractul Buteni adunată în conferință, protestează contra atacurilor îndreptate împotriva Preacuvioșiei Tale și aderează la principiile Preacuvioșiei Tale.

Augustin Mihulin, Ioan Cosma, Miron Grecu, Aurel Nica, Octavian Tămășdan, Sabin Micluța, Stefan Stan, Ioan Giurgiu, Faur, Terențiu Micluța, Draia, Câmpian, Popoviciu, Almășan, Târta, Chirila, Meteaș, Avram Giurgiu, Aureliu Borza, Sabin Stefea.

Războiul balcanic — desmintit. Am înregistrat și noi telegrama ce i s'ar fi trimis din București ziarului grecesc „Patris”, prin care se vorbește de o declarație pe care M. S. Regele, ar

serile roze africane îmbrăceau firea întreagă, se rugau într'un templu de piatră îmbrăcat cu aurul pământului și aurul muncii lor, unui Dumnezeu mare și puternic care a făcut tot ce vedeau ei, pentru minunea și fermecarea ochiului omnesc... Oameni pașnici se străduiau acolo să descopere misterul unui alt trecut, poate, sau al aceluiaș viitor neînțeleș...

Oameni pașnici munciau, se rugau și iubeau poate acolo!...

Și totuși într'o zi, de muncă încordată, sau într'o seară roză africană, într'o seară de rugăciune, va fi năvălit peste ei un popor sălbatec prefăcându-le în țernă toate încercările, împrăștiindu-le toate clădirile, oprindu-le din zbor toate idealurile. Și astfel orașul acela de demult — Ofir poate, sau poate altul — asăzi nu-i decât ruina unui templu și a unui palat.

Învățații de astăzi se întrebă: ce-a fost aici la Zimbabwe?... Și sunt mii de întrebări și mii de răspunsuri — și nici un adevăr... Dintr'o civilizație întreagă a rămas un mister... Și poate că și noi va fi să rămânem odată un mister, pentru alții. Căci avem și noi ca și acei de altădată aceleași dorinți, aceleași zăbuciumări, aceleași idealuri, și poate nu o mai mare putere de clădit ce va rămâne în fața veșniciei necunoscutului care ne înconjoară din toate părțile...

fi făcut-o șefilor de partide în vederea unei participări eventuale la un război balcanic.

Știrea e de domeniul fantazeiei și ministerul de externe al României s'a grăbit să o desmintă.

Adunarea congregațională a comitatului Brașov. Adunarea congregațională de toamnă a comitatului Brașov va avea loc la 22 Noemvrie n., orele 9 dimineața în sala mare dela „Gewerbeverein”.

Mandatul dela Vinț. Azi s'a terminat referada raportorului Wettstein în chestia mandatului răpit dlui Maniu. Moment mai imporant a fost, că avocatul contrar a mai renunțat la dovedirea alor trei puncte din acuzele ce adusesse. Măne se vor începe pledoariile.

Sentință se va aduce probabil Marți.

Ministrul-președinte și votul universal. Cercurile politice credeau că în cursul discuției bugetului, când va fi vorba de portofoliul internelor, contele Khuen va face declarații mai precise despre reforma electorală, anunțând chiar și terminul când va prezenta proiectul de lege. Ministrul președinte însă nu vroa să înlocuiască frazele lui dodonice cu vorbe pe înțeles, mai cu seamă acum, când îi dă pace și Justh și Tisza. Prin urmare declară fericit, că „nu ține să-și spună părerea asupra acestei chestiuni, decât după ce va fi prelucrat materialul statistic și vor fi fost ascultate opiniile tuturor factorilor competenți”...

Zor, mă rog!

Contele Tisza în România. Ziarele ungurești scriu, pe baza unei informații a ziarului bucureștean „Minerva”, că în cursul acestui an contele Tisza va merge la București. Scopul contelui Tisza e ca înaintea unui public ales să țină o conferință despre acțiunea de împăcare româno-maghiară și intențiile guvernului față de Români...

Contele Tisza va face bine să meargă în... de prietenul său Mangra, ca să-și asigure primirea cea mai călduroasă.

Fapte conștiente. Duminecă se va ținea al 6-lea congres țărănesc al Slovacilor din comitatul Pojun, Trencin și Nyitra, în orașelul Sacolța. Vor lua parte, ca și în anii trecuți, peste 500 de delegați ai însoțirilor economice slovacesti, toți țărani. Se vor ținea prelegeri populare (unul dintre vorbitori va d. Stefanek, redactorul șef al ziarului „Slovensky Dennik”), se vor rosti cuvântări în spirit național, iar la masa comună oratorii, toas-tanții nu vor căuta să vâre zizania în popor. După cum suntem informați, fruntașii slovaci, de cari am vorbit într'un număr mai vechiu al ziarului nostru, „din lipsă de timp” nu vor lua parte la acest congres.

Toate acestea se petrec la Slovaci, nu la noi.

Tomassich pe ducă. Judecând după scrisul ziarelor croate, se pare că apropiata cădere a banului Tomassich este mai mult decât o manoperă în vederea alegerilor. Ca urmaș al lui se aminteste contele Ștefan Erdődy, care a fost primit, zilele trecute, de ministrul-președinte Khuen.

Ședința Camerei. Infruntările făcute deputaților de cătră președintele Návay acum câteva zile au fost uitate repede: ședința de azi încă s'a început abia cătră 11 ore. La ordinea zilei a fost dezbaterea portofoliilor mai mici. Măne se va continua.

MOBILE

În cea mai modernă execuție se pot procura la:

pentru dormitor
sufragerie
locuințe, garton
în garnitură de
plele și de aramă
precum și covoare

C. W. Kessler

fabricant de mobile

Sibiu—Nagyseben, Str. Șaguna Nr. 7.

Ge-i cu tradarea?

— Altă convorbire instructivă. —

Se știe: de câte ori ai un om în fața ta, sub raza cercetătoare a privirilor tale, nu poate fugi din calea adevărului. Se sbate, se căznește, dar la urma-urmelor totuși se dă bătut și... mărturisește. Prezența ta, ochiul tău sever, îi smulge, oare cum, din suflet accente de sinceritate. Din pricina aceasta sunt de mare preț convorbirile — tot atâtea documente omenești cari trebuie păstrate cu mare grijă în minte. Ele pot fi desmintite, pot fi declarate de mincinoase. Dar, în mâna unui om cinstit, ele rămân totdeauna o armă puternică, fără de greș.

Iată pentru ce socotesc că, după ce am dat publicității câteva păreri intime ale simpaticului nostru amic Aurel Nyilvân din Sătmar, cu atât mai mult trebuie să dau în vileag o convorbire cu prezidentul clubului nostru parlamentar și vice-prezidentul partidului național, d. Dr. Teodor Mihali.

Se făcea după o adunare poporală din anul acesta. Din ploaia care ne bătuse câtă vreme au ținut cuvântările ne-am retras în casa ospitalieră a unui fruntaș din localitate. Vin bun, veselie și discuții câte vrei. Eu ca un tânăr oțelit ce sunt, cam tăceam și ascultam mai mult ce se vorbea de cătră fruntașii cu cari aveam deosebita cinste să stau la masă. Venind însă vorba despre chestia „Tribunii” și a polemicilor ei atât de scumpe mie, am riscat totuși câteva vorbe. Am remarcat că sunt unii între Români noștri, cari își scuză atitudinile lor politice potrivnice partidului nostru național, prin mișcarea de primenire pornită de „Tribuna”. Uită acești indivizi, mangriști bunăoară, am zis, că acei cari fac să răsune prin „Tribuna” glasul spiritului de progres al vremii, îndemnați numai și numai de cele mai curate sentimente naționale, sunt atât de departe de șubredele lor credințe, încât în privința aceasta ei (mangriștii) mai ușor ar încăpea într-o tabără cu d. Goldiș, de pildă.

D. Mihali a ris cu poftă și a zis:

— *Da, este adevărat. Dvoastră vi-s'a creat o situație falsă. Dacă vrea cineva vă poate scoate trădători, dacă nu, nu. Toate astea nu aveți să vi-le mulțumiți decât dvoastră.*

Am rămas uluit. Cum d. Mihali recunoaște că nouă ni-s'a creat o situația falsă, că numai oamenii de rea credință ne pot timbra de trădători? M'am bucurat din adâncul inimei. Totuși, prezidentul clubului nostru parlamentar nu e așa cum auziam

povestindu-se. Iată, el recunoaște! Și am continuat:

— Foarte bine dle prezident, dar atunci pentru ce permite-ți să urmeze prin organul dvoastră autorizat acea urită campanie de acuze de tradare împotriva „Tribunei”?

Aceste cuvinte ale mele au avut darul să înoreze fruntea venerabilului nostru deputat. Cuvintele îi veneau greu pe buze, cu toate aceste a răspuns:

— Ei vezi dta, asta-i altceva. Eu n'am nimic cu redactarea „Românului”. Acolo d. Goldiș e mai mare. *De altfel totul e chestie de tactică...*

Și a zîmbit din nou d. Mihali. Eu am tăcut câteva clipe și am început să mă gândesc asupra rostului cuvintelor auzite. — Nu suntem trădători... chestie de tactică... cam naiv, ce-i drept, dar în ori ce caz adevărat. Și am zîmbit și eu.

E drept că după această scurtă convorbire a mea, d. Mihali a avut prilejul să revină asupra celor de mai sus. La Seini, de pildă, a făcut pe cei din jurul „Tribunei” fraticizi și trădători de neam. Ar trebui acum să nu mai cred nici eu în adevărul celor auzite de mine. Mă gândesc însă că d. prezident, cu toate aceste, nu s'a contrazis. Ce are a face convorbirea mea cu toastul dela Seini? Altceva este sinceritatea dela masa albă și alta este „tactică” dela adunările poporale. Nu-i așa, iubiți cetitori? Altceva este să mărturisești cuiva între patru ochi ceva și altceva este să iei o atitudine în fața lumii? Să nu ne facem deci griji și să ne mai întrebăm: ce-i cu tradarea? Un om de oficialitatea dlui Mihali, pe cum se vede, a recunoscut că toate poveștile aceste nu sunt mai mult decât niște simple manopere de tactică. Prin urmare?..... Prin urmare să ne veselim întru fericirea neamului și să ne vedem toți de treabă rămânând convinși că nu e imediat tradare desvelirea unor metehne ale politicei noastre. În cazul acesta, e de datoria dlui Goldiș să declare imediat ce va sosi acasă din împărăția tăcerii unde călătorește acum ferice, că tot ce va mai scrie împotriva „Tribunei” în chestia „tradării”, nu va fi altceva decât.... tactică. Noi ne vom mulțumi cu aceasta și socotim că și publicul nostru cetitor. Dela d. V. Goldiș, disciplinatul aderent sincer al partidului nostru, ne putem aștepta la un astfel de act de solidarizare. Ori, ce zici simpatică broșură a părintelui Ciorogariu? Da ori nu? Tu îl cunoști mai bine pe d. Goldiș, răspunsul tău e singurul competent.

Un tânăr oțelit.

Procesul Făgărășenilor.

— Condamnări pentru „Deșteaptă-te Române”. —

Eri s'a desbatut înaintea Tribunalului din Brașov procesul de „agitatie” pornit împotriva membrilor români ai congregației comitatului Făgăraș cari în adunarea congregațională dela 25 Maiu 1910, ca răspuns la ilegalitățile prefectului care prezida adunarea, au început să cânte „Deșteaptă-te Române.”

Procesul s'a sfârșit cu condamnarea acuzaților. Despre decurgerea procesului „Gaz. Tr.” publică următoarele:

„In fața tribunalului din Brașov, compus din juzii de trib. Dr. Iahn Frigyes, Dr. Starosolszky Ödön și Dr. Grünfeld Mór, s'a pertractat azi Joi, dimineață procesul intentat în contra deputatului Dr. N. Șerban, proprietarul foii „Țara Olutului” pentru publicarea mai multor articole de conținut politic. Tribunalul după o scurtă deliberare a condamnat pe d. Dr. N. Șerban la o amendă de 180 cor. ca pedeapsă principală și la 20 cor. ca pedeapsă secundară. Contra sentinței a apelat procurorul, cerând înăsprirea pedepsei.

La 10 oare s'a început pertractarea procesului intentat pentru cântecul „Deșteaptă-te Române” cântat în faimoasa adunare a comitatului Făgăraș din anul trecut. Acuzații sunt d-nii Dr. N. Șerban, Dr. Popescu și preoții N. Borzea, protopop, M. Brumboiu, Al. Șerban, G. Vasu, Tr. Dragomir și I. Fulicea. Apărători: d-nii I. Lengheru adv. și Dr. Pagubă, cand. de adv. Acuza o susține procurorul Dr. Knörr.

Dintre acuzați au recunoscut că au cântat „Deșteaptă-te Române” d-nii Dr. N. Șerban și preoții Al. Șerban și G. Vasu. Acuzații Dr. Popescu, M. Brumboiu, Tr. Dragomir și I. Fulicea neagă de a fi cântat, iar protopopul N. Borzea e absent, prezentând în ultimul moment un certificat medical de boală.

Până la ora 1 și jum. după amiază, când s'a suspendat pertractarea, au fost ascultați 14 martori, în majoritate funcționari ai comitatului cari aproape fără excepție au depus contra acuzaților, susținând, că au „văzut” cântând pe toți acuzații, excepționând pe părintele protopop Nic. Borzea. Asupra publicului românesc, prezent la adunare, face o penibilă impresie, nizuința funcționarilor comitatenszi, de-al scoate nevinovat pe păr. Borzea. Ai impresia că aproape toți funcționarii citați ca martori, facionează după unul și același calapod.

Acuzații au o atitudine foarte conștientă. Au impus cu deosebire d-nii Dr. N. Șerban, Al. Șerban, G. Vasu și Tr. Dragomir prin atitudinea lor rezolută și prin sinceritatea fașimilor lor. Apărătorii sunt de-asemena foarte energici. Cu toate că apărătorul Dr. Pagubă, a arătat, că majoritatea funcționarilor-martori trăiesc în raporturi de dușmănie cu acuzații cerând prin urmare să nu li-se ia jurământul, tribunalul i-a admis la jurământ. Cererea apărătorului Lengheru, de-a face pe martorii să spună textul cântecului „Deșteaptă-te române” și să fredoneze melodia imnului, pentru ca să se constate că de fapt martorii au auzit cântându-se acest cântec — nu a fost admisă.

O impresie tragi-comică au făcut cu deosebire martorii Dr. Benedek Arthur potonotar comitatens și notarul din Șercaia Hoffmann Izidor, primul scurt la vedere, al doilea surd, cari susțineau că au văzut și auzit pe acuzații cântând, deși aceștia se aflau la o respectabilă distanță dela ei.

În decursul pertractării au fost multe scene hazlii dar și agitate. La ora 1 și jum. p. m., fiind ascultați 14 martori, pertractarea s'a amânat pe orele 3 și jum. p. m.

„Asociațiunea industriașilor de moble” din Brașov

recomandă în atenția on. public, depozitul său bogat în

mobile

pentru camere de dormit, sufragerie, camere-garcon și sa-loane. la în întreținere efeptuirea aranjamentului complet al locuștelor și bucătăriilor; al edificiilor publice (școli, palate publice) împreună cu tapețăriia lor. — — — — —

Prețurile moderate, pe lângă condiții favorabile. — Se poate privi fără a deobliga la cumpărare! — Cataloage gratuite!

A „Brassói Bútorkészítő Iparosok Arucsarnok Szövetkezeté”, Strada Vămii nr. 36.

Condamnarea acuzațiilor.

Procesul s'a sfârșit seara. Tribunalul a adus următoarea sentință de condamnare:

Dr. Nicolae Șerban este condamnat la 2 luni închisoare de stat și 200 coroane amendă în bani.

Dr. Popescu, avocat și preoții *M. Brumboiu*, *Al. Șerban*, *G. Vasu* și *I. Fulicea* la câte 1 lună închisoare de stat și câte 100 cor. amendă în bani.

Jubileul Universității din Iași.

În unul dintre numerele trecute am înregistrat apariția unui articol publicat de distinsul profesor universitar dela Berlin *W. Waldeyer* despre serbările jubilar ale universității din Iași.

Articolul acesta, publicat în „*Berliner Klinische Wochenschrift*” dela 6 Noembrie, este următorul:

„În zilele când, acum un an Universitatea din Berlin începu a serba centenarul ei, era să serbeze și Universitatea din Iași jubileul de 50 de ani. Din considerația dată serbărilor dela Berlin s'au fixat serbările dela Iași pentru zilele de 8—12 Octomvrie st. n.

Mie mi-s'a dat osebita onoare ca, în calitate de delegat, să aduc la Iași felicitările Universității din Berlin.

Poate că va interesa pe unii să aflu ceva despre această Școală Superioară, despre care la noi de ordinar ajung puține știri, și de aceea voi relata în scurt în cele ce urmează, călătoria mea, și serbările ce au avut loc.

Legătura între Berlin și Iași este foarte comodă. Linia ferată conduce prin Breslau, Krakau, Lemberg, Czernovitz, traversând întreaga Moldovă până la București. În Pașcani (Moldova) se bifurează linia care duce la Iași, unde se ajunge în două ore dela Pașcani. Există un vagon special pentru via Berlin—București, așa încât călătorul schimbă vagonul numai la Pașcani.

Pe linia parcursă, din Moldova, peisajul la început prezintă puțină schimbare; în apropiere însă de Iași se apropie mai mult de linia ferată coline cu păduri, și, pe coasta unei astfel de coline, e așezat pitorescul Iași, cu multele lui cupole și turnuri.

Orașul în interior ne produce o impresie cu totul proprie pe care cred că o pot descrie prin aceea, când zic că fără tranziție s'a altoit o bucată de oraș modern pe unul vechiu, care ne amintește un sat mare.

Strada principală care parcurge orașul de-a-lungul, e în parte asfaltată, iar parte prevăzută cu un-bun pavaj și se observă unele case într'un stil cu totul modern. De această stradă se leagă în continuarea ei, un oraș de vile și de o grădină publică în forma unui parc, și unele din străzile laterale sunt largi și bine pavate; partea cea mai mare a fârgului însă are căsuțe mici, joase, cu străzi fără trotuar și cu un pavagiu sărăcăcios, ea păstrează încă sigiliul timpurilor trecute.

Iașul este acum iluminat în mare parte cu electricitate, și alimentat cu apă excelentă care vine prin conductă din Carpați dela o distanță cam de 120 klm. Orașul este canalizat și opera aceasta din urmă s'a terminat abea în anul acesta.

Printre edificii se prezintă majestos Catedrala bisericii greco-ortodoxe către care aparțin cea mai mare parte din Români. De asemenea în România e în uz încă vechiul calendar Iulian. După catedrală sunt de menționat: Universitatea nouă, o zidire foarte frumoasă, câteva biserici

cu arhitectură interesantă, marele spital Sf. Spiridon, Institutul Anatomic, Teatrul și diferite locuințe private, într'un stil foarte drăguț.

Orașul n'are industrie, și în total luat, este un loc liniștit deși posedă aproape 80.000 locuitori, dintre cari cam pe jumătate sunt evrei cari, în mare parte, locuiesc într'un cartier anumit. E de remarcă și piața, unde se găsește în abundență produsele agriculturii.

În timpul serbărilor a fost o viață animată, mii și mii veniri din toate părțile pentru a lua parte la festivitățile Universității din Moldova. Orașul întreg era, în acest timp, împodobit bogat și iluminat a giorno. A fost de admirat ordinea exemplară ce s'a păstrat, în așa aglomerație de oameni, în timpul serbărilor festive.

Poporul cu bună voință urma în liniște orice dispoziție care adesea se semnala numai la gardiști.

O impresie foarte bună mi-a făcut și armata română.

Palatul Universității este nou, și se află situat pe strada principală; în fața lui se ridică astăzi statuia în bronz a lui Mihail Kogălniceanu, ministrul președinte sub prințul Alexandru Cuza, sub a cărui domnie, pentru întâia oară, s'a unit în un singur principat Moldova și Valahia.

Kogălniceanu este fondatorul universității. Desvelirea statuei s'a făcut în mod festiv în una din zilele de serbări.

În palatul Universității se află frumoasele și spațioasele săli de cursuri, o bibliotecă drăguță și bine aranjată, mi-au făcut o impresie bună toate instituțiile universității, dintre cari relev pe acel de zoologie de sub direcția dlui profesor Bujor.

Afară de acestea este o Aulă foarte frumoasă, în care a avut loc o parte din festivități.

Instituțiile Facultății de Medicină sunt în apropierea marelui Spital Sf. Spiridon care are la dispoziție mijloace însemnate, și în care sunt instalate și Clinicile.

Spitalul în sine este o zidire veche dar e bine întreținut; Coridoarele sunt largi, salele mari bine aerisite și luminate, și, nu se poate zice decât laude în privința interiorului său.

Numărul bolnavilor, ce se primesc în spital, este suficient pentru clinicile Universității.

Numărul studenților dela Facultatea de medicină s'a urcat în anii din urmă, dela 150—200.

Am avut ocazia ca, sub conducerea actualului decan d. profesor Dr. Socor, să vizitez institutul său de fiziologie și cel de anatomie; la acest din urmă sunt 3 profesori: Dr. Juvara pentru anatomie topografică care e în același timp și directorul clinicii a II-a chirurgicale, profesorul Tănăsescu pentru anatomie descriptivă și profesorul Pușcariu pentru istologie; fiecare dintre profesori își au laboratorii despărțite unele de altele deși sunt întrunite sub același acoperământ.

Institutul de fiziologie are patru camere; se va mări însă în curînd prin o zidire nouă.

Toate institutele le-am găsit înzestrate cu cele mai bune aparate și instrumente p. c. cele mai nouă microscopice Zeiss și Reichert, și în toate sunt locuri în deajuns pentru lucrările studenților.

D. profesor Socor, în a cărui casă m'am bucurat de o ospitalitate plăcută care a întrecut marginele delicateții de care cinova își poate închipui, conduce și clinica Oftalmologică în spitalul Sf. Spiridon.

Rectorul și conducătorul festivităților a fost profesorul Dr. Bogdan care predă medicina legală și poliția sanitară. El s'a achitat ca un maestru de însărcinarea sa.

Cea mai mare parte din studenți sunt din Moldova, printre ei sunt și de sexul feminin, dintre care vre-o 10—12 au luat parte la serbări în costumul național.

Corpul profesoral se compune din ordinari, extraordinari (Agrévés Suplénts) și privat-do-

centi. Agrogații și privat-docenții sunt însă numai la facultatea de medicină; printre privat-docenți, se află abilitată, pentru Oftalmologie, o damă, doamna Pușcariu.

Serbările au început Dumineca cu primirea Familiei Regale la gară. La aceasta recepție s'a putut observa de cât de mare respect și dragoste se bucură, în popor, Regele și Regina.

Familia Regală a luat parte la toate serbările.

Cortegeul plecă dela gară la Catedrală unde Mitropolitul, cea mai înaltă față bisericească în Moldova a celebrat un Tedeum. Sara orașul era iluminat sărbătorește.

Luni Regele a dat în onoarea delegaților un dejun la care au luat parte cam la 20 invitați.

Dintre delegați au fost: 3 din partea Austriei: *Wiena*, *Praga* (Universitatea *Cehă*) *Czernovitz*, delegat din *Paris*, 1 dela *Marea Fondatiune Frankfurt pe Main*, 1 dela *Bologna*, 1 dela *Sofia* și 1 dela *Berlin*.

Seara a fost o întrunire de consfătuire a delegaților și profesorilor universitari în Aula Universității, unde s'a fixat ordinea serbărilor pentru zilele următoare. Cu această ocaziune d. prof. Dr. Iorga (București) a ținut o prelegere foarte interesantă despre Istoria dezvoltării Națiunii Române din primele începuturi.

Profesorul Iorga vorbea românește, traducea însă unele părți într'o limbă corectă franceză și germană.

În ziua următoare a fost actul principal la teatru care s'a petrecut în modul cel mai demn și mai strălucit.

În urma cuvântării Regelui, a Ministrului, și a Rectorului, urma felicitările delegaților și oferirea adreselor. Nu a avut loc nici o promoțiune de onoare.

Seara a fost reprezentație de gală la teatru. Mercuri dimineața s'a desvilit statuia lui Mihail Kogălniceanu.

Seara în urma unui prînz la Rege, balul la teatru.

Joi actul festiv în Aula Universității, când Regele a cetit un document prin care s'a făcut cunoscut fundațiunea de 300.000 lei creată de El, pentru studenții fără mijloace.

După aceea profesorul Dr. Xenopol a ținut o scurtă cuvântare, cărei a urmat prelegerea solemnă a profesorului Socor în care a dezvoltat raporturile aparatului vizual cu sistemul nervos central. După aceea a urmat un dejun dat de rectorul Universității colegilor și delegaților, și cu aceasta s'au terminat festivitățile.

Țin să menționez o masă foarte veselă dată de profesorii universității din Iași delegaților în cel dintâi otel din oraș — Otel Traian — la care au luat parte studenți și studente. O animație veselă a domnit în tot timpul acestei mese unde s'a servit numai mâncări naționale și vinuri românești. Că n'au lipsit discursuri, nu mai este nici o vorbă. S'au auzit diferite limbi. Limba română suna foarte frumos, și se pretează de minune, după cum se vede, la efecte oratorice; trebuie de remarcă că domniile colegi români, aproape cu toții s'au arătat ca oratori de frunte.

În totul trebuie de zis, că întreaga serbare, la care prezența continuă a Familiei Regale a dat tonul principal, au făcut o impresie frumoasă și plăcută, și s'a petrecut în modul cel mai demn.

Interesul cel mare și participarea continuă a publicului la aceste serbări le-au dat un caracter deosebit.

Sunt convins că această serbare a fost un act care va avea o influență puternică pentru dezvoltarea Universității din Iași, și, aduc tinerei Școli Superioare, sincerele mele urări”.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Să ne cunoaştem trecutul*)

Un bun gospodar ca să poată şti de cu seară ce va lucra mâine, trebuie să-şi dea bine seamă de ceea ce a isprăvit astăzi. Bunul spor de mâine şi de poimâine va atârna în multe dela munca noastră de ieri şi de alaltăieri. Dela naştere până la mormânt viaţa noastră nu-i altceva decât înălţarea unor fapte, cari pornesc unele dela altele. „Cum îţi vei săra, aşa vei mânca”, şi „cum îţi vei aşterne aşa vei dormi” zic pildele pline de înţelepciune ale neamului nostru.

Cu viaţa unui om, a unei familii, se aseamănă foarte mult viaţa unui popor. Ziua de mâine a unui neam atârna de ziua de ieri, şi viitorul întreg atârna dela trecut. Un popor nu va putea lucra decât aşa cum îl îndeamnă, cum îi porunceşte sufletul său. Iar acest suflet n'a lucrat numai azi, nu va lucra numai mâine, ci a lucrat şi ieri, şi alaltăieri şi sute şi mii de ani înainte.

De aceea în faptele trecutului unui popor vom afla puterea de viaţă ce se ascunde în el. Vom afla ce a gândit, ce a simţit, pentru cari ţinte sufletul lui s'a umplut de căldă însufletire, vom descoperi pricina luptei lui de veacuri. În cartea trecutului vom cunoaşte un popor cu toate însuşirile, bune sau rele, pe cari le are.

De această cunoaştere a trecutului nostru, a faptelor măreţe, a oamenilor mari, a eroilor noştri, noi Românii din Ardeal şi Ungaria stăm foarte departe. Viaţa moşilor şi a străbunilor noştri, din care s'a plămădit şi viaţa noastră, se ascunde în neguri dese, şi nu ne aprindem lumina cari se împrăştie această negură.

Conducătorii politici ai acestei ţări nu s'au gândit niciodată să-i înlesnească şi poporului nostru cunoaşterea trecutului său, să sprijinească pe bărbaţii cari s'au ostent să desgroape şi să povestească în cărţi tipărite istoria noastră. Înainte e'o sută de ani, când George Şineai voi să-şi tipărească cartea sa de istorie, i-s'a răspuns de cei cari erau mai mari peste tipar: „cartea-i vrednică de foc, iar scriitorul ei de furci”. Astăzi în cărţile de cetire pentru şcolile săteşti nu mai poate intra nici o povestire care ar aminti de faptele măreţe ale străbunilor, nu se mai pot slăvi bărbaţii mari ai neamului. Indată ce inspectorul ungurese mai află câte o astfel de carte prin şcoli, face arătare la ministru „că-i în primejdie patria”. Şi cutare secretar capătă numai decât porunca să îndrumeze Consistoarele noastre ca să-şi cureţe şcolile de învăţatori şi de cărţi, cari sunt contrari „ideii de stat maghiar”. Şi, una după alta, curg poruncile vladicilor, precumcă-i oprită cutare „istorie”, cutare „carte de cetire” din şcolile populare.

Şi astfel sunt tot mai rari, aproape nu se mai află cărţi îngăduite pentru şcolile săteşti, din care băieţii noştri să mai poată învăţa ceva şi despre noi, despre trecutul nostru. Şi vin în schimb cărţi nouă pline cu chipurile lui Árpád, alui Tuhutum, Lehel, Rákoczi şi ceilalţi eroi ai neamului ungurese.

Tinta urmărită de ministrii şcoalelor se poate pipăi cu mâna: să ne cunoaştem cât mai puţin trecutul.

Ei ştiu că un popor care-şi slăveşte istoria naţională, în sufletul căruia trăieşte amintirea strămoşilor, e tare ca stâna în apărarea naţionalităţii sale. Şi de aceea şi zic: Haidati să le acoperim cu val de întunecare chipurile eroilor din neamul lor, şi să le punem înaintea lor pe eroii noştri. Atâta-i vor vedea pe aceşti dintâi în cărţile din care învăţă, până ce-i vor uita pe ai lor.

Dar noi am face un păcat strigător la cer dacă nu ne-am da silinţa să ne cunoaştem tot mai bine istoria noastră naţională dacă nu ne-am sili să auzim şoptele strămoşilor, şi nu ne-am dori să vedem chipurile strălucite ale oamenilor noştri mari. Nu s'au stins bătrînii noştri cu sabia în mână apărînd drepturile limbii şi ale crucii, ca

*) Din Nr.-ul de azi al „Tribunei Poporului”.

acum mormintele lor să rămână mute. Ei au luptat ca să ne fie de veşnic îndemn şi de veşnică pildă.

Deci noi n'am fi vrednici de ei, dacă nu ne-am sili să-i cunoaştem.

Şi-i cunoaştem, cu tot sbuciumul luptei lor înfrigate, din cărţile de istorie, din gazetele noastre româneşti, din povestirile altora, mai cuminti şi mai învăţaţi decât noi.

Azi când nu mai avem nici o nădejde să prindem ceva din şcolile ungureşti şi pentru desvălirea trecutului nostru, va trebui să ne folosim de toate mijloacele ce le putem afla, ca să învăţăm cât mai mult acasă. Deci să nu pregetăm a ne da banul nostru pe cutare cărticică unde sunt înşirate luptele, suferinţele, isbănzile strămoşilor noştri. Şi dacă avem noi astfel de carte să nu ne codim a o împrumuta şi altora, dacă s'ar cere chiar şi satului întreg. Să nu aruncăm, după ce am citit, cutare număr de gazetă unde se povesteşte ceva din istoria noastră ci să-l păstrăm ca pe o comoară pentru noi şi pentru copiii noştri.

Să nu ne trecem vremea Dumineca şi în serbători iacăşa cu vorbe goale când suntem la un păhar de beutură în dascălul ori popa, ci să le cerem să ne istorisească din ce au putut prinde dânsii de prin cărţi.

Nu este un lucru mai de folos decât cetitul cărţilor, dar mai ales a celor de istorie. Când începi să vezi în trecut, ochii ţi-se agerească mai tare şi pentru azi şi pentru mâine. Cunoaşterea faptelor strămoşilor noştri vom vedea chipuri de oameni aşa de mari la minte şi la voinţă, încât privindu-i vei simţi şi tu putere nouă în inima ta. Multe chipuri de eroi strălucesc ca tot atâţia soari, a căror căldură va pătrunde până la tine hrănindu-ţi inima.

Noi nu putem să lăsăm nici pe o clipă să slăbească legăturile între părinţii noştri şi noi, pentru că atunci chiar puterile noastre ar slăbi. Atunci n'am şti merge pe picioarele noastre, ci ne-ar clătina cea mai slabă umbră de vânt, şi ajungându-ne blăstămul strămoşilor uitaţi, am cădea în cea dintâi groapă pe care duşmanul ne-ar săpa-o în drum.

Să cerem deci dela cărturarii noştri cât de descori cărţi de istorie. Dece-ne cărticele mărunte, de douăzeci-treizeci de bani una, cu câte-o parte din povestea neamului, cu istoria vre-unui om mare, de-ce cât de multe, că suntem mulţi şi noi cari vrem să învăţăm din pătaniile înaintaşilor noştri, şi să ne însufletim de faptele lor, ori să le jelim nenorocirile; cinstindu-le după cum se cuvine pomenirea.

Cronică şcolară.

— Adunarea învăţătorilor din protopopiatul Butenilor. —

În 13 Noembrie a. e. s'a ținut adunarea tractuală a învăţătorilor din protopopiatul Buteni în comuna Bârsa.

După săvârşirea chemării Duhului Sfânt din partea On. Domni preoţi din loc Ioan Popovici şi Miron Grec a urmat deschiderea conferenţei sub conducerea presidentului tractual N. Boeşai prin un discurs foarte mişcător.

Inv. local Ilarie Nersigan, deşi om în etate şi lovit de boală a ținut un curs cu dragălaşii şi isteţii lui băieţi din cl. I despre obiectele din sala de învăţământ, în l. română şi maghiară, apoi despre casă.

Prelegerea ținută a reuşit foarte bine. George Precupaş inv. în Dieci, şi-a citit mult interesanta lui disertaţie „Astra şi reuniunea inv.” care a fost foarte bine luată şi ascultată şi cu mult interes de toţi cei prezenţi. Colegul G. Precupaş a fost aplaudat din partea tuturor celor prezenţi. A urmat disertaţiunea inv. L. Dublea din Şilindiea „Erori în disciplină şi procedură”.

După desbaterea mai multor chestiuni de natură administrativă conferenţa a fost închisă. În aceasta conferenţă s'a colectat pentru bustul ce se va ridica la Sibiu în amintirea lui Eminescu şi Bariţiu o sumă de 23 cor. 50 fl. N. M.

Gânduri de seară.

— Din carnetul unui privitor. —

II.

Când stau aşa singur, între cadrele mele învechite şi roase de greeri, mă închipui călător fără ţintă pe drumul vieţii şi încep să desgrop din vrafal aducerilor aminte, toate icoanele şterse de mâna neiertătoare a vremii.

Sunt oameni cari s'au dus şi locuri uitate ce mă ademenesc cu farmecul celei dintâi întâlniri. toate persistă o vreme, stărînd asupra unei întâmplări banale şi în defilarea lor caleidoscopicea desluşesc o vitrină, văzută undeva, departe spre mijăzări, cu un tablou ce înfăţişa un eremit, bătrîn de ani, cu o ghitara frîntă. În jurul lui cădeau grele mănunchiuri de crisanteme albe şi albastre, formînd un milieu artistic acestui simbol de singurătate şi împăcare. Era toamnă şi cum rătăceam fără ţintă pe străzile singuratiche unde numai câţiva cerşetori se aţineau pe la colţuri, învărtind trişti minaveta plîngătoare, în ceaţa acestei zile şi mai triste, m'am oprit o clipă în faţa geamului brobonat de roua florilor şi am citit pe un colţ al tabloului autogramul celui ce fixase pe pânză icoana tristă a monahului cu ghitara ruptă. În acelaşi colţisor ascuns erau şi câteva versuri din „Singurătatea” lui Heine, iar jos de tot „1887 Decembre 4 Athanasie Merişescu în temniţa dela Biserica-albă”.

Am stat câţiva vreme în faţa bătrînului cu haina învechită şi părul rărit de bătrîneţă. Avea un farmec deosebit de tristeţă şi de durere în privire care învăluia ghitara lui frîntă, singurul tovarăş — acuma perdut — în nesfârşitul urît al singurătăţii. Nu m'am gândit însă nici odată la autorul care-ş căutase un subiect de inspiraţie atât de bizară şi plecînd, pe urmă, l-am uitat cu totul. Târziu de tot, oprindu-mă într'un oraş din graniţa Serbiei, am întîlnit un om al cărui nume mi-a adus aminte de tabloul văzut prin geamul înlăcrimat de rouă, în dimineaţa aceea tristă de toamnă. L-am spus că văzusem undeva o icoană pe care era semnat un nume ce aducea mult cu al lui şi l-am rugat să-mi spună şi mie povestea tainică din care se zămislise acest monah care mai stăruia încă într'un colţisor ascuns al amintirilor.

Interlocutorul meu era un tip de ţăran bine legat, urmaş abea din cea dintâi generaţie a unor oameni muncitori ai pământului. Când l-am adus aminte de întâmplarea asta, o umbră uşoară i-a jucat în priviri şi s'a şters apoi repede dînd locul unei sbuciumări stînjenite, trezită poate de amintirea unei întâmplări pe care o credea îngropată de mult. Dar s'a recules apoi repede şi mi-a spus, că de mult avusese un un uchi purtat pe la şcoli mari, care trăise vreme îndelungată printre străini şi se sfârşise în temniţa dela Biserica-albă — pentru păcate grele. Aci învăţase — se vede — meşteşugul de a zugrăvi icoane şi de bună seamă a lui va fi şi cea pe care o văzusem eu. Mi-a mai spus apoi şi câteva lucruri din viaţa lui prăpădită care s'a închis pentru totdeauna, din clipa în care porţile temniţei s'au deschis în faţa lui, pentru a-i pregăti o platformă de trecere din viaţa unde fusese un străin fără de nici un rost, unde nu găsise şi nu luase nimic, dar unde-i rămăsese şi cel din urmă crîmpei de nădejde.

...Şi de câte ori rătăcesc pe cărările acoperite de frunza căzută, din pareurile pe unde nu mai găseşti decât bătrîni paralitici, îmi aduc aminte de crisanteme şi de plînsul tânguios al flaşnetelor din dimineaţa aceea tristă. Şi mă gândesc acum la desrădăcinaţii cari s'au sfârşit tot aşa de trist şi de neaşteptat ca şi Merişescu şi caut o deslegare care să-mi explice, de ce ţăranii noştri boeriţi se perd, abea în a doua generaţie, cuprinşi de vârtejul vieţii în cari sunt tot pe atât de străini, pe cât era şi scoboritorul lor din cutare sat înfundat între munţi, când venind noaptea cu carul se pomenea în zorii zilei încunjurat de furnicarul vieţii neastâmpărate dela oraş.

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producţiei abundente poţi afla pentru preţurile cele mai săzute mobila de fabricanţi de Székely şi Béli mobile în Marosvásárhely lipsă la: Piaşa Săchényi-47.

Oamenilor acreditabili se vînd şi pe lângă plătire în rate lunare fără nici o urcare de preţ. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bog. catalog ilustrat

Nu voi căuta să analizez complexul bogat de motive al acestei lipse de vitalități, ci voi reveni la traiul patriarhal din satele noastre, la sfințenia moștenită pentru credință și obiceiuri, cari au trecut în tradiție și formează baza păturei noastre de plugari.

Așa cum suntem noi, ne-am obișnuit din vremuri vechi să trăim cum ne-am pomenit, să-mănând vara și adunând toamna, mărginindu-ne toată fericirea la proporțiile așteptării, că de pe urma brazdei nouă răsturnate de plugul nostru de lemn — va răsări rodul ce ne va asigura viața tichuită după un calapod moștenit. În curățenia sentimentelor noastre, nu ne-am gândit nici odată la cursul schimbat al vieții și la îndrumările ei utilitariste. Iar când schimbăm opinia și căciula de oas pe străe domnești, luând un colțisor modest în forfotul lumii dela oraș, ne părăsim satul scaldat în lumina de soare, cu aceeaș nepăsare, ca și când saltul pe care-l facem ar fi numai de durată vremelnică și nu ar însemna o despărțire pentru totdeauna de viața trăită de un șir nesfârșit de înaintași cari se sfârșiau împăcați cu și-au cinstit credința și și-au putut lărgi cu o palmă moșia.

Ajunși în oraș copiii noștri perd rind pe rind, tăria îndărjirii și cu fiecare desiluzie sunt mai săraci de o credință adusă din satul ce se perde tot mai mult în păla uitării.

Mediul străin și viața cea nouă dau cu totul altă formă sufletului bun și increzător de altădată. Intrat în viață, nu ș mai găsește mediul și o străin nu numai pentru cei rămași în urmă, dar o străin și lui însuși. Din tot ce avea ca merinde de drum nu i-a mai rămas acum nimic; în goana făcută până la acest popas a jertfit tot, iar în schimb nu i-s-a dat decât ajungerea unui scop lipsit de idealuri și fără vre-o tendință de conservare a clasei, dar mai ales fără vr'un sentiment de dragoste pentru cei de care s'a despărțit.

În conștiință, nu va putea — cu toată vremea — să dea neamului său nimic din așteptările legate de el, și urmașii lui vor fi indoit de străini în această viață în care el e cel dintâi străin. Puțini vor putea să ajungă cu aceste îndrumări greșite, realizarea deplină a rostului vieții, căci de regulă — intrând în viață cu un rezervoriu și mai subred de trăinicie — se perd în curind, înghițiți de valurile dușmane ale traiului sbuciumat de acum.

Fără îndoială, procesul acesta scurt de disoluție, urmânduși neturburat cursul de până aci e o mare păcoste și pentru clasa noastră de țărani, care după opintiri și jertfe îndelungate, își vede zădărnicită orice așteptare; dar e tot în aceeaș măsură și pentru neamul întreg. Și cred că a sosit vremea să ne oprim o clipă asupra lui, căutând mijloacele de îndreptare, căci din nenorocire nu suntem un popor cu o bogată surescendență de oameni și avuții a căror pierdere să nu se resimtă.

...Poate de aceea cu fiecare toamnă povestea crisanțemelor și a vieții pierdute îmi pare din ce în ce mai tristă. I. G. Bradu.

Ședința Sftului Sinod al României.

— Respingerea protestului fostului Episcop de Roman. —

București, 3 Noembrie.

Membrii sf. Sinod s'au întrunit Miercuri dimineață sub președinția I. P. S. Mitropolit al Moldovei Pimen. La ședință au luat parte și dnii C. C. Arion ministrul instrucției publice și D. Boroianu administratorul casei bisericești.

După îndeplinirea formalităților obișnuite, sf. Sinod a aprobat mai multe cereri de călugăriri.

A fost aprobată de asemeni și cererea Albanzilor din Capitală, de a li-se da o biserică, unde prootul albanez să poată oficia Dumineca și în zilele de sărbătoare. Sf. Sinod a hotărât ca prootul albanez să officieze în biserica „Dintr'o zi”.

P. S. Arhiereu Calist Botoșeneanu secretarul sf. Sinod a citit petițiile prin care preoții caterisiți Păunescu și Vasilecu, cer sf. Sinod ertare

pentru eșirea lor în contra fostului Mitropolit Primat, rugând în acelaș timp pe membrii sf. Sinod să le ridice și pedeapsa de caterisire.

Ambele cereri fiind luate în discuție, au fost respinse.

Aducându-se în discuție și protestul formulat de fostul Episcop de Roman Safirim, în contra hotărârii sf. Sinod; membrii sf. Sinod au hotărât punerea la vot a acelu protest.

„Membrii sf. Sinod, au hotărât punerea la acte, a protestului fostului Episcop Safirim, intru cât hotărârea dată, în cunoscutul proces sinodal, a fost expresia unanimă a întregului Sinod și asupra căreia nu se mai poate reveni.

Dacă ar fi fost vre-o abținere, ori vre-un vot deplasat, numai atunci s'ar fi putut reveni asupra hotărârii date.

D. C. C. Arion ministrul cultelor a declarat că d-sa reprezentând guvernul, nu poate face altceva decât să respecte hotărârile sf. Sinod și după a sa cerere să le aducă la îndeplinire.

Luându-se în discuție generală noul proiect al legii sinodale, au fost aprobate primele articole.

În ședința de Vineri dimineață, care va fi și ultima ședință, se va discuta în întregime noul proiect al legii sinodale.

Cu aceea ocazie d. ministru Arion va arăta care sunt vederile guvernului, cu privire la modificarea legii sinodale.

Cronică științifică.

De-ale naturii.

II.

Asimilația. — Iena și lava. — Plante roșii.

În prima jumătate a veacului trecut ramurile științelor naturale începuseră a fi cultivate în mare măsură. Tot mai multe descoperiri se făceau. Adesea însă specialiștii se împiedecau de enigme cari păreau neexplicabile. Degeaba își băteau savanții capul, n'ajungeau la nici un rezultat. Abia când se iviră oameni cu cunoștințe vaste, din tot domeniul științelor naturale cari luau într'ajutor toate rezultatele cunoscute, se putu da răspuns la unele întrebări cari păreau pe atât de complicate pe cât erau de simple.

O astfel de enigmă era faptul că plantele cari se nutreau din mediu *anorganic* sunt de natură *organică*.

Anume *Saussure* renumitul chimist și fiziician, calculase că un bob de porumb conține 0.3% materii organice, pe când planta răsărită din el are 20%! Se năsen întrebarea, atât de mult discutată — de unde și cum și-a luat porumbul dezvoltat materii organice? *Thaer* a căutat să dea răspunsul — greșit. El susținea că rezidul animal și vegetal din humă furnizează materialul necesar. Cât de falsă e teoria aceasta ne-o va dovedi următorul experiment, menit să clarifice întru câțva chestia: Pregătim o soluție de apă cu diferite săruri, cari conțin calciu, caliu, magneziu, fosfor, sulfur și fier. Dacă băgăm în ea un bob de porumb, și-l expunem aerului și luminei soarele în scurt timp vom căpăta o plantă frumoasă, verde, care crește neconținut. Materiile, din cari s'a nutrit planta au fost *exclusiv anorganice*, deoarece nici în soluție nici în aer nu-s materii organice. Vedem deci că cele susținute de *Thaer* sunt false. *Justus Liebig* întemeietorul chimiei moderne, a și dovedit în mod strălucit — atât prin experiență cât și prin deducție logică, că huma în primul rând nu-i hrana, ci *productul* plantei. Ea poate *promova* creșterea plantei, nu-i însă *necesară*. Dupăce *Pristley*, *Ingen-Hous*, *Senbier*, *Saussure* și *Liebig* au stabilit legile generale al acestui fenomen, *Sachs*, *Pfeffer*, *Boussingault* au cercetat amănuntele. Într-o altă parte au constatat că organele principale ale acestui proces sunt *frunzele*, iar materia care lucrează este pigmentul verde din ele *clorofilul*. Astfel

plantele cari n'au clorofil (vreocâteva monocelulare) își câștigă hrana într'un mod de tot deosebit. Au mai aflat că elementele necesare procesului sunt pe lângă materiile nutritive — *săruri, aer, și apă* — *lumina și căldura*. De aceea l'au și numit: *asimilația fotosintetică*. Căci, unde nu-i lumină, nu-i clorofil și unde nu-i clorofil, nu-i asimilație.

Insemnătatea asimilației e nemăsurată. Dacă n'ar exista ea, n'am fi nici noi! Animalul (incl. omul) nu se poate nutri din materii anorganice, lipsindu-i facultatea de-a le digera. Faptul acesta ne arată, cât de însemnată e asimilația plantelor. Elementele anorganice, necesare pentru viață, sunt mai întâi prelucrate de plante și numai schimbate în organice, pot zidi corpul animal.

Lumină, căldură, apă și aer, climă sunt condițiile asimilației. S'au crescut flori în întunecare. Rezultatul a fost că frunzele erau palide, iar planta nu se prea dezvoltă, neavând clorofil. S'au expus plante tinere la căldură. La 5° C. inverziau în 8 ore, la 20° în 4 ore, la 35° în o jumătate oră, la 0° și 38° rămăneau neschimbate, la 1° și 39° se prăpădeau. Deasemenea pierau dacă li-se lua apa și aerul. Cu atât mai mult se dezvoltau când se întruneau toate 4 condițiile. De aceea a ușor explicabil că în nord, unde nu-i mult soare, nu prea e multă vegetație, pe când regiunile ecuatoriale se bucură de cea mai bogată floră. Astfel chiparosul (*taxodium mexicanum*) are diametrul de 8—9 m., iar în Australia sunt pomi cu diametru de 16 m. încăodată atât de înalți decât Domul din Colonia! P. prof. *Detmer* (Iena) a făcut experiențe interesante. A cultivat acelaș soi de plantă acasă, în Iena (Germania) și în *Buitenzorg* (Iava) unde e o temperatură medie de 20° C. A constatat că *acelaș soi se dezvoltă în Buitenzorg de 4—7 ori mai puternic decât în Iena*. Într'o bună zi, întrebat de directorul grădinei botanice din *Buitenzorg* câți ani îi dă unui pom de 15 m. înălțime, răspunse că-l taxează pe 15 ani. Cu atât mai uimit fu când auzi că era abia de 2 și jum. ani!

Foarte importantă e apa, căldura sau aerul, totuș lumina e cel mai însemnat factor pentru asimilație. De aceea era natural, ca învățații să se întrebe pentru ce e clorofilul tocmai verde și nu *negru, alb sau roșu*? Soluția a dat'o *E. Stahl* profesor de botanică în Iena. A explicat acest fenomen prin atitudinea diferitelor colorii față de razele soarelui. Colorarea neagră absoarbe toate razele soarelui, pe când cea albă le respinge. Astfel, plante negre s'ar arde, cele albe ar îngheța. Cercetările cele mai nouă au dovedit că efectul coloric al razelor solare se manifestează mai ales în partea verde a spectrului (nu în cea infra-roșie, cum se credea până acum!) Cunoscut e însă că colorarea roșie, complementară celei verzi, absoarbe razele verzi. Deci plante roșii ar fi consumat prea multă căldură și s'ar fi nimicit ca și cele negre. Cele verzi însă absorb raze roșii, *mai favorabile* asimilației! Aci însă a dat savantul nostru de o nouă piedecă! E fapt cunoscut că există plante roșii. Pentru ce?! Teoria acomodării, stabilite acum 50 de ani de Darwin a clarificat ea și în multe alte cazuri situația. Plantele acestea (unele criptogame: *phaeophyceae* și *rhodophyceae*) trăiesc la fundul mării în adâncimi de sute de metrii. Apa mării însă, la adâncimi mai mari e impermeabilă pentru toate razele spectrului, afară de cele verzi. Acestea însă ajung la câte 300—400 m. foarte decimate, astfel că plantele la adâncimi mai mari nu prea pot face izidă cu ele. Dacă ar fi verzi, ar atrage razele verzi în măsură mică, — vorba veche: „corb la corb nu se poate ochii!” Fiind însă roșii, ele absorb colorarea complementară cu cea mai mare înecornie.

Astfel se îngrijește natura pentru copiii ei. E o mână severă, dar prevăzătoare! V. B.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plătire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Războiul italo-turc.

În urma schimbărilor provocate de intervenția neprevăzută a puterilor europene, opinia publică răsuflă mai ușurată și atât în Italia cât și la Constantinopol se semnaleză înclinări spre pacea menită să curme acest război. Dorițele amândouă țări în această direcțiune sunt justificate, deși sortile războiului african nu ademenesc pe nici una cu biruințe — cel puțin până acum — căci continuarea războiului ar fi la fel de păgubitoare pentru amândouă și nu ar putea compensa pierderile împreunate cu purtarea războiului. În felul de până aci războiul s'ar putea extinde încă ani de-a rândul; continuarea lui însă ar însemna concentrarea forțelor turcești în Africa, lucru identic cu slăbirea puterii interne și temutul conflict balcanic va izbucni — cu toată înlăturarea acțiunii italiene în Arhipelag — căci popoarele din imperiu, atâtea de firea lor războinică și de fierberile continue, nu vor întârzia să pună mâna pe arme pentru a-și cuceri independența, fiind ajutate în această acțiune și de dușmănia Italiei, cu tendința de a angaja Turcia și la un război intern.

Pentru Italia războiul în actuala sa fază, nu e câtuș de puțin ademenitor, căci luptele din Africa pot să urmeze încă ani îndelungați, iar susținerea lor reclamă jertfe ne măsurate de bani și de sânge. Acțiunea flotei în marea egeică încă nu va putea da o lovitură hotărâtoare asupra sortii acestui conflict și riscă pierderi însemnate, fără de nici un câștig real.

Turcia la rândul ei, încă știe că Italia nu va abziece de Tripolitania ei va lupta cu îndârjire până va pune deplină stăpânire pe el; în consecință se va păzi ca să mai alimenteze ea singură tulburările interne, și folosindu-se de prilej — nu e exclus — să încheie o pace, mai ales acum când Italia, mai mult ca ori când, îi oferă concesiuni însemnate în această direcțiune.

Primejdia în Arhipelag.

Cercurile politice turcești așteaptă din minut în minut atacul flotei italiene care a fost văzută în mai multe puncte din marea egeică. Probabil acest atac să se înceapă din mai multe puncte de odată. Faptul a fost confirmat de însuș marele vizir, cu toate acestea cercurile diplomatice europene nu cred nimic și nici nu pot admite un atac al flotei contra Dardanelor.

Retragerea flotei.

Ziarului „Zeit” i-se telegrafiază din Berlin că puterile intervenind la Roma pentru menținerea teatrului de război exclusiv în Tripolis și retragerea vaselor din apele turcești, au obținut rezultatul deplin satisfăcător. Curțile europene au și remis o notă diplomatică Porții, dar în aceasta nu se spune dacă și insulele arhipelagului vor fi scutite de atacuri sau ba.

O infringere a Turcilor.

Telegramă primită la Paris din Tripolis spune că Italienii au avut un nou succes strategic, hotărâtor de astă dată. Statul major italian făcuse de mai mult planul ca să impresoare pe la spate armata turcească și luând-o între două focuri, s'o silească să se predea.

Mișcarea de impresurare a început zilele trecute în cel mai mare secret. Ea este astăzi desvărgșită.

Turcii au prins de veste și au atacat corpul de impresurare. După o luptă crâncenă însă, trupele turcești au fost zdrobite și puse pe fugă. Victoria Italienilor este decisivă; dezastrul Turcilor este iminent.

Turcia nu cedează.

Se desminte în mod categoric știrea că Turcia, descurajată, ar fi gata să cedeze și să încheie pa-

cea în condițiunile dorite de Italia. Dimpotrivă guvernul turc va continua lupta și va face tot posibilul ca să aprovizioneze bine cu munițiuni și cu hrană trupele cari luptă contra Italienilor în Tripolitania și Cyrenaica.

Blocarea Dardanelor.

Pare a fi prematură știrea că ambasadorii Angliei au intervenit pe lângă guvernul italian pentru a împiedeca blocarea Dardanelor de către flota italiană.

Blocarea Dardanelor va pricinui mari pagube tuturor puterilor, cari în tot cazul în momentul oportun vor interveni pentru a împiedeca pe Italia dela acest pas.

Incerări pentru pace.

Din diferitele surse se comunică amănunte asupra unor încercări diplomatice pentru a obține încetarea ostilităților între Italia și Turcia. Cert este că Italia a amânat pentru câțiva timp acțiunea flotei sale în Marea Egeică, mărginindu-se a supraveghia coastele Arhipelagului și Siriei, până ce va cunoaște rezultatul demersurilor diplomatice.

Italia consideră ca exagerat suma cerută de Turcia ca despăgubire pentru cedarea Tripolisului și Cirenaicei. Se naște însă întrebarea dacă guvernul turc va fi în stare să înfrîneze fanatismul Senussilor, care abia acum a început a se deslăntui.

Cu toate acestea cercurile diplomatice sunt convinse că ambele state beligerante vor înceta ostilitățile înainte de a intra în iarnă.

Turcia fără flotilă aeriană.

Paris, 18 Noemvre. Mai mulți agenți ai guvernului turcesc au încercat, fără rezultat, să cumpere la Paris aeroplane pentru armata din Tripolitania. Toți piloții au refuzat categoric angajamentul cu toate avantajele ce li-se ofereau.

Cronioă teatrală.

— „Biruința” dlui Herz. —

Iași, 2/15 Noemvrie.

Pentru Iași „Biruința” dlui Hertz e o premieră. Un rău al vieții de provincie. Mă răzbumă un lucru; și pentru București piesele lui Tristau Bernard, Fulda, Lengyel sunt tot premiere după ce au fost jucate prin Paris, Berlin, Viena sau Budapesta de sute de ori.

Îmi aduc aminte acum 6 luni și mai bine ce deosebit succes a căpătat „Biruința” dlui Herz în Capitala țării. Păstrând inevitabila proporție culturală și numerică Iașul a știut și el să răsplătească acelaș succes consacrat.

Natural opera tânărului scriitor bucureștean e o fericită inspirație. Ceia-ce m'a frapat mai mult a fost stăpânirea atât de riguroasă a dialogurilor cam lungi pe alocurea, puțin obositoare și de prișos ici și colo, formând totuși în general o unitate bine hotărâtă.

Nu mi-s'a părut nimic silit, nimic afectat, nici un personaj melodramatizat. Se reda în vibrări pline de o naturală mișcătoare, de o estompare nespuse de gingașe, frântura unui colț de viață chinuit, simplu de multe ori, încordat și pasionat când valul unei fatalități iminente căuta să le zăgăzuiască calea. Pe doctorul Candrea l'am întâlnit parcă undeva: l'a mai întâlnit de sigur și d. Herz și bine a făcut că ni-l'a redat pe scenă. La naiba; să fie cât mai multă apropiere între aceste două vieți; să facem să înțelegă cu toții că, între una și alta nu e nici o barieră, că pânza cortinei văpsită e o părere, că dincolo de ea se răstălmăcește minciuna aceleiași vieți comune. Ca vorba de mustrare, de îndemn, de sarcasm, de bunățate a fantelii de pieă, a trubadurului întârziat, a moralistului integru, a părintelui cămunt de grije e întocmai acciași din lumea ceastălaltă.

Și lumea ceastălaltă nu e nici odată afectată, nu înțelege să-și povestească cu gesturi mari și inercușate cine știe ce durere adâncă; și nu va ride iarăși cu gura până la ureche, și nu-și va răzbuna cu împunsături de sabie cea mai grea jăgnire suferită. Lumea aceasta e cuminte, e normală, e simplă, ea ori ce om, ea ori ce suflet. Așa o cerem să fie și cealaltă. D. Herz ne-a dat-o.

Cât i-ar fi venit mai ușor să umple 3 acte cu scene „date dracului” cu fraze pline de blesteme, de zăngănit nervos de spude, cu miros nehygienic

de praful de pușcă; n'avea decât să grămădească în gura bătrânului Andrei toată mânia clocoțitoare a unei demnități înfrântă, n'avea decât să pue în mâna lui Dobrin un revolver „Browning” și în gestul lui Candrea intriga clasicului Iago. Alisa; Alisa ar fi putut juca minunat rolul unei Messaline, iar ceilalți... ar fi putut muri în ultima scenă a actului final.

Ce succes! Galerile ar fi gemut de lume, staturile și lojile ar fi fost asaltate; s'ar fi plătit un pol ori ce bilet.

Pe când așa. Auzi! piesa dlui Herz!.. O banalitate, o tăcuneală monotonă și anostă... lasă-mă nene în pace; ăsta nu se chiamă teatru!

Nu știu de ce d. Herz a ținut să lipsească ca autor la reprezentăția din Iași. Ba poate știu. Așa e. A fost cam puțină lume. Ce vrei — se face cam greu în Capitala universitarului Iași educația spiritelor.. mai alege; e și firese.

Mai puțin ca totdeauna artiștii interpreți s'au achitat conștiincios. D-nii State Dragomir deși puțin cam obsedat, d-nii Vlad Cuzinșchi, Popovici, Radu-Demetrescu, minunatul bătrân din comedia lui Moliere; d-nele Aglae Pruteanu, Verona Cuzinșchi, Anieța Cârjă — o foarte inteligentă și talentată artistă — au plăcut mult publicului.

Corneliu Carp.

INFORMAȚII.

A R A D, 17 Noemvre n. 1911.

— **MM. LL. Regele și Regina României** au sărbătorit în săptămâna aceasta, a 42-a aniversare a căsătoriei Majestăților Lor. Consiliul de miniștri român împreună cu principalele autorități din țară au trimis Suveranilor telegrame de felicitare.

— O misiune română în Franța.

Citim în „Le Temps” (Paris): „O misiune română compusă din generalul Georgescu, inspector de artilerie; colonelul Schina, directorul artileriei din ministerul de război din România; colonelul Ilescu și din d. Miclescu, fost atașat militar al României în Franța, a petrecut după amiaza de ieri la Etampes, unde, după ce a vizitat școala civilă Blériot, a fost primită la școala militară de căpitanul Felix și de ofițerii elevi. Timp de două ore, acești din urmă au zburat pe aparate cu unul sau cu două locuri. Misiunea s'a retras, declarându-se foarte satisfăcută”.

— Un dar făcut Craiovei.

Cetim în „Doljul”: Direcțiunea Muzeului și Bibliotecii „Aman” ne comunică îmbucurătoarea veste, că de câțiva timp posedă printre frumoasele tablouri ale muzeului și unul al talentatului pictor Stoenescu, fiul distinsului nostru concetățean Gr. State Stoenescu.

Acest tablou, a fos expus până acum de două ori la marele salon anual de pictură al Parisului și a fost laudat de întreaga presă pariziană.

Anul trecut, am reprodus și noi după unul din ziarele fraceze „Le Journal” un foarte meritos elogiu, adus tânărului nostru compatriot. Tabloul reprezintă o laie de țigani în mers, într'un amurg cetos de toamnă. El are dimensiunile 5/6 ocupă un întreg părete al muzeului și a fost cumpărat de Direcțiune numai cu 5000 de lei, deși adevărata lui valoare e înzecită. D. Stoenescu însă, a primit acest preț aducându-și aminte că e un fiu al Craiovei și ea atare a făcut mai mult un dar cu tabloul său Muzeului „Aman”, singura instituțiune artistică din localitate.

Și noi, la rândul nostru, ținem să mulțumim cu recunoștință atât dlui Stoenescu pentru prețiosul său dar, cât și dlui profesor St. Ciuceanu, directorul Muzeului și Bibliotecii „Aman” pentru frumoasa achizițiune făcută.

— Se caută meseriași români pentru Beiuș.

Din Beiuș ni-se scrie că un butnar român ar fi bine primit de publicul românesc din Beiuș și i-s'ar da tot sprijinul. Pentru lămuriri mai amănunțite a se adresa librăriei „Doina” din Beiuș (Belényes, com. Bihor).

— **Nou advocat român în Orăștie.** Primit următorul aviz: Am onoare a vă aviza că mi-am deschis cancelaria advocațională în Orăștie (Szászváros), strada Postei-vechi Nr. 4, (casa dlui Miha). Cu stimă Dr. Sever de Orbonaș avocat.

— **Din Basarabia.** În vederea apropierei timpului când se va serba centenarul răpirii Basarabiei de către marile imperii al Țarilor zemstvolul județan al Hotinului a avut o ședință plenară, cu care ocaziune, înainte de orice, s'au votat 5000 ruble, cari să fie vărsate la fondul monumentului comemorativ al anexării Basarabiei, monument ce se va înălța la Chișinău, în piața cea mai frumoasă a orașului.

După ce a fost votată această sumă, s'au mai acordat încă 500 ruble pentru monumentul lui Stolypin, care se va construi la Petersburg și tot mai în urmă s'au trecut la alte chestiuni cari interesează mai de aproape județul. S'a decis în mod definitiv crearea unei linii speciale telefonice între Hotin și Kamenetz-Podolec, precum și menținerea ajutoarelor acordate până acum liceului de băieți din Hotin.

S'a discutat tot în această ședință a zemstvolului o chestiune foarte importantă pentru economia județului și anume, înființarea unei case speciale județene pentru asigurarea vitelor în caz de moarte pe timpul epizootiilor. Până acum se acordă de către județ, o despăgubire de 7 ruble, acelor locuitori cari aduceau pielea vitei căzute.

Cum însă, această sumă era ridicolă, prin faptul că pielea singură făcea mai mult, țărani nu mai recurgeau la ajutorul zemstvolului. Având această în vedere zemstvolul a hotărât să se desemneze un fond special din care să se despăgubească complet țărani asigurați, în caz când le vor muri vitele.

La sfârșit s'a procedat la alegerea comitetului care să dirijeze această casă și au fost aleși: Advocatul A. Oatu, G. Kantacuzino și N. Strencovschi. — „Scara”.

— **Progresele României.** Consulul Schlieben din Viena publică în revista „Nord und Süd” din Berlin un articol despre România în care arată că țara a făcut progrese uriașe în toate privințele datorite în cea mai mare parte regelui Carol.

— **Cununie.** Dșoara Victoria I. Coliban și d. Vasile Sibian își anunță cununia ce va avea loc la 19 Noemvrie n. în biserica Sf. Nicolae din Prund (Brașov).

Felicitările noastre!

— **Cutremur de pământ în Germania.** Din Berlin se telegrafiază că ieri noapte s'a resimțit în părțile nordice ale Germaniei un puternic cutremur de pământ. Cutremurul a început la orele 10

și 27 minute și a ținut 10—15 secunde. Mai tare s'a resimțit cutremurul în orașele München, Frankfurt, Heidelberg, Stuttgart și Baden-Baden.

În multe locuri s'au stins luminile electrice și mobilele au început să se clatine. Nenorociri nu s'au întâmplat.

— **Parastasul Andronic.** Miercuri, la 8 (26) Octomvrie c., fiind sărbătoarea marelui mucenic Dimitrie, în biserica din Sibiu Suburbiul Iosofin, s'a celebrat cu multă pietate prin parohul I. B. Boiu parastasul obișnuit întru veșnica odihnă a fondatorului Demetriu Andronic, care de 31 ani își doarme somnul de veci în cimitirul de lângă biserică. Reuniunea meseriașilor sibiieni a fost reprezentată la parastas prin președintele ei d. V. Tordășianu, referent consistorial. „T. Rom.”.

— **Catedră pentru arta cruțării (economice).** La universitatea din Wisconsin (America) se va întemeia în curând o nouă catedră, ai cărei profesori vor instrui femeile cum trebuie să poarte o gospodărie rațională și cum se poate cruța în mod cuminte în sinul familiei. Conducerea universității a editat o publicație în care se arată, că populația Statelor-Unite cheltuiește anual 10.000 dolari pentru alimente și vestminte. Cumpărările le face de cele mai multe ori femeile, cari în foarte multe cazuri au prea puțină idee despre adevărata valoare a banilor și a propaga principiile cruțării este chemarea noii catedre.

— **Cununie.** Dșoara Cornelia Ludac și d. Ioan Costan își anunță cununia ce va avea loc la 26 Nov. n. în biserica din Cerneteaz.

Felicitările noastre.

— **Ziarist rus suspect în România.** Din Galați se anunță: De câteva zile se află aci un ziarist rus din Odesa anume Alex. Tamarin, redactor al unui ziar din acel oraș și corespondent al mai multor ziare de acolo. Aceasta este a doua oară de când numitul vizitează un timp mai îndelungat orașul nostru.

Prezența sa ar fi putut foarte bine să treacă neobservată. Desele sale relațiuni cu persoane cari nu sunt străine de acțiunea de spionaj ce se face în țara noastră, desele sale vizite pe crucișătorul rus „Donetz” pe când se afla aci și mai ales tentativele sale de a pătrunde neobservat în vasele turcești, au atras însă atenția acelor cari se interesează de această chestiune.

În timpul de când se află aci Tamarin a vizitat de mai multe ori Brăila și Constanța.

El a fost deasemenea la Constantinopole de unde s'a înapoiat în orașul nostru.

O supraveghere minuțioasă din partea autorităților ar putea să afle rostul acestui ziarist rus în orașul nostru.

— **Un dușman al tiparului.** Conteșe Dimitrie Tolstoi, pe vremuri ministru al școalelor în Rusia, era dușman înverșunat al tiparului.

Unul din consilierii pleca în Europa.

— Unde mergi?

— La Rim, Excelență. Poate îmi dați o însărcinare.

— Înăsărcinare. Foarte bine!... Mă rog treci prin Mainz?

— O să stau câteva zile acolo.

— Minunat. Fă-mi o îndatorire: Du-te pe la monumentul lui Gutenberg și scupă-l pe ticălosul ăla de trei ori, din partea mea. (Frankt Z.)

— **Prețurile cafelei** s'au urcat teribil și se urcă zi de zi, numai comerciantul F. A. Degan din Fiume vinde cu prețuri mai ieftine. Recomandăm deci în atențiunea publicului. Sprijiniți pe comerciantul român!

Mișcare culturală și socială.

21 Noemvrie.

Teatru în Brașov. Comitetul filial al societății teatrale române aranjază reprezentatie teatrală, urmată de joc, în sala cea mare a Redutei orașenești. Se vor juca „La Turnu Măgurele” de V. Alecsandri și „Unica fiică”, comedie localizată. Începutul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

„Cosânzeana”, numărul 3, a apărut cu următorul sumar: Victor Eftimiu: Poemele singurătății (poezii). Liviu Rebreanu: Proștii (nuvelă). I. U. Soricu: De departe (poezie). Mih. Gaspar: Sub Stefan-Vodă (nuv. ist.) Seb. Bornemisa: Reverie (poezie). V. C. Osvaldă: Pe drumuri (note economice). Aron Cotrus: Când am trecut în noaptea asta (piezie). C. S. Făgețel: Oameni cari a fost, de N. Iorga (dare de seamă). Ermil Borcia: Din raiul sărutărilor (versuri umoristice).

Flori de o zi: Povestea ochilor cari mint; Răsboiul sfânt; Moartea unui poet al plebei; Întăiul martir al presei.

Rinduri mărunte: Sărbătorirea lui Eminescu; A Ciura: Amintiri; Pentru întărirea bisericii și a neamului; Proștii; Poemele singurătății; Noutăți literare.

Scrisori dela redacție. Ghicitori ilustrate. Bibliografie.

Ilustrații: Mihail Eminescu; Parte din cimitirul din Genua; Preoți mohamedani chemând poporul la arme; Soldat italian bersaglier.

Prețul unui exemplar 30 bani. De vânzare la „Librăria Tribuna”.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstol.

156

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Ei, da! să'i mai cer încă odată mâna, să mă-erăt marinimos asta ar fi foarte nobil, dar eu nu mă simt în stare să merg pe urmele acestui domn... Și apoi, ascultă, Pierre, dacă vrei să'mi fi prieten, te rog să nu'mi vorbești nici odată de această... de această afacere. Destul!... Îi vei înapoia scrisorile, nu este așa?

Pierre se întoarse în odaia unde se aflau bătrînul prinț și fiica sa. Văzând animațiunea lor el înțelese toată ura și disprețul pe cari le purtau d-soarei Rostov; el simți că în prezența lor nu trebuia să rostească nici odată numele femeii care a preferat un alt bărbat prințului Andrei.

La masă se vorbi de răsboiul iminent. Prințul Andrei discuta fără încetare, când cu tatăl său, când cu d. Desalle, guvernorul elvețian al fiului său, și părea mai viu ca întotdeauna, dar Pierre cunoștea fondul acestei vioiciuni.

În aceeași seară Pierre se prezintă la Rostovi ca să se achite de misiunea sa.

Natașa era în pat, contele la club. După ce dete Soniei pachetul de scrisori, Pierre intră la Maria Dimitrievna, care dorea să știe cum se purtase prințul Andrei. După zece minute, Sonia se întoarse în salon.

— Natașa dorește foarte mult să'l vadă pe contele Pierre, făcu ea.

— Dar camera noastră nu este încă deroticată; nu'l pot conduce acolo, zise Maria Dimitrievna.

— Natașa s'a dat jos în salon.

— Când are să vină în sfârșit contesa? Eu nu mai pot. Ia seama, Pierre, nu-i spune totul; eu n'am nici curajul s'o cert, așa mi-e milă de ea.

Natașa, slăbită, cu chipul palid și grav, dar de fel rusinoasă, era în mijlocul salonului. Când îl zări pe Pierre, ea făcu câțiva pași neștiind dacă trebuie să'l aștepte pe loc ori să se apropie de dânsul.

El dete fuga lângă ea. El credea că ea îi va întinde mâna ca de obicei; ear când fu aproape de dânsul, tânăra fată se opri gâfâind și lăsă să-i cadă brațele, întocmai în atitudinea pe care o lua când cânta în mijlocul salonului, dar cu altă expresiune, ea vorbi:

— Pierre Cyrilici, prințul Bolkonsky a fost prietenul d-tale; el este prietenul d-tale, se îndreptă ea. Mi-a spus să mă adresez d-tale, de câte ori...

Pierre o privea în tăcere. În sufletul său, ar fi voit s'o disprețuiască, dar deodată simți o așa milă față de dânsa, încât nu-i adresă nici o dojană.

— Prințul Bolkonsky s'a întors, urmă ea: spune că îi cer iertare.

Ea respiră cu greutate.

— Da, îi voi spune, răspuse Pierre, dar...

— Oh! nu, reluă Natașa, căreia îi era teamă de gândurile lui Pierre. Nu, știu că totul s'a sfârșit și că nu se mai poate altfel. Îmi pare însă rău de supărarea pe care i-am pricinuit... Spune-i că îi cer iertare... să mă ierte...

Tânăra fată fu scuturată de fiori; ea căzu pe un scaun.

Nici odată nu simțise Pierre o milă așa adâncă.

— Îi voi spune tot ce dorești; așa dori însă să știu ceva... Ași dori să știu dacă îl iubești pe acel... pe acel om ticălos.

— Nu'l numi ticălos... dar nu știu nimic, nimic...

Ea începu să plângă.

Un sentiment și mai puternic de milă, de duioșie, de iubire umplea inima lui Pierre. El simți lacrimi căzându-i din ochi, în dosul ochelarilor, dar speră că nimeni nu le vedea.

— Să nu mai vorbim de aceasta, amica mea, rosti el. Natașa fu izbită de această voce, așa de duioasă și iubitoare.

— Cine vrea să cumpere încălțăminte

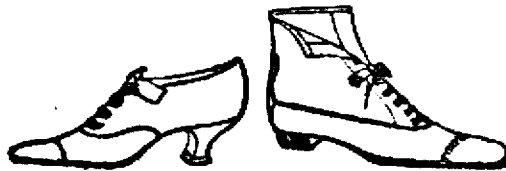
fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA

Sătmar—Szatmár,

- - Deák-tér - -

In casa lui Keresztes András

care ține în magazinul său de ghetе bogat asortat numai ghetе și ciobote pregăti e în țară din piele tină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunei drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghetе și ciobote după măsură.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

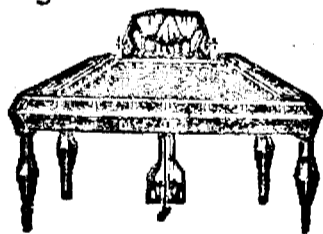
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot căpăta și pe
rare. — Gramo-
foane cu plăci ar-
tistice, — vioare,
flaute, harmo-
nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii pri-
mite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern
și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

În grădina de iarnă a

„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului
Public i-se servesc mâncări și beuturi, de
cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pre-
tenții. — După teatru se capătă cină caldă

Pentru cununi și bancheturi
stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

În cafenea se poate lua asemenea
după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distincă stimă: Augustin Csermák,
hotelier.

Căsătorie: Un tânăr viconotar, în
etate de 35 ani, cu
diplomă și practică
perfectă, din familie nobiliară română, do-
rește a se căsători cu o domnișoară sau
văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani
și din familie bună românească, prin a că-
reia ajutor, intervenție sau protecție ar de-
veni notar în vre o comună mai bine situată,
locuită de Români. Adresa: M. T. viconotar,
Nábrád, — Szatmárnegye — Postrestante.

Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o can-
celarie din provincie. Sunt preferiți cari cu-
nosc părțile din jurul Boroșineului. Adresa
la administrația »Tribunei«

Se primesc bărbați pentru birou ori în calitate de voiajeu

la o fabrică mare. Condiții: să fie creștin,
22—26 ani, vioi, cunoștința limbii germane
și române în conversație și scris, cu prac-
tică comercială. Doritorii să se adreseze sub
numirea: Büro und Reise L 630 la firma
Haasenstein & Wogler A. g. Wien, I./1

ANUNȚ.

Se caută la prăvălia de făină și pâine a
firmei Moștenitorii Iacob Graf din Turnu-
Severin (România)

2 vânzători inteligenți

și amabili, vorbind limbile română, germană
și ungară, cu armata satisfăcută. Preferiți
cei cu practică și reînșurați. Oferte și pre-
tențiuni la susnumita firmă.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă

Moară de oțel

pentru întrebuițare în economie și acasă, ma-
cină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se în-
vârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat
de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă
garanță și se capătă numai într'o mărimă.

Prețul 14 corcans.

Face aparate pentru desfacerea sămânței
de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu
mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în ma-
șina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile
să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța
trifolului și atelier de reparat mașini în
Nagyvárad, Villanytelep mellett.

Vaida Receanul.

▼ **ANUNȚURI!** ▼
▼ se primesc cu prețuri mode- ▼
▼ rate la administr. »Tribunei«. ▼

PEPINIERELE VÁSÁRHELYI & HAIDU BIHARDIÓSZEG.

Un milion vițe americane altoite cu și
fără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și înferează cele
mai alese soiuri: Române,
Franceze și Ungare. — Ser-
vește cu cele mai renumite
vițe de Delaware produ-
cătoare de cel mai fin și
bine plătit vin, recunoscut
în lume. — Comandele se
efectuează prompt și în ca-
litate inescapabilă ga-
rantată, cu 30—40% mai ieftine ca la
toate pepinierele din Ungaria și România.

Vițele noastre toate sunt autentice, selec-
ționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și vi-
guroase ca de 2 ani, lăstari creșcuți peste
50—100 cm. și portul tot în perfecta stare
a sănătății, după cum testează certificatul
din Catalogul mai recent, care la cerere
se trimite ori și cui gratis și franco. —
Fiind cererile foarte mari, grăbiți cu comenzile de
pe acuma spre a putea avea varietățile dorite.

Cel mai mare magazin de blănărie!

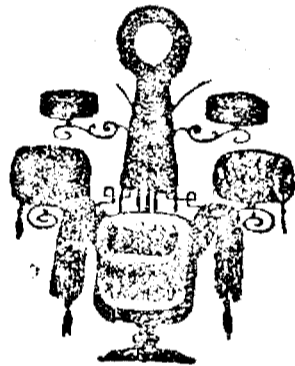
ILIE ȘTEFLEA

Sibiu—Nagyszombat, G osser Ring Nr. 18.

Premiat la expoziția de modă cu Medalie de stat.

Își recomandă în atenția on. public din
localitate și provincie bogatul asorti-
ment de blănărie cu prețurile cele mai

convenabile. Arti-
cole de fabricație
proprie; mantale
de blană, biâne
de călătorie, —
manșoane, boăie
căciuli pentru
domni și doamne
ultima modă și
lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru
prefacere, căptuire, căptușirea și colierea
mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios.
Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai
moderne, cu organism dublu de oțel, foarte
traicnice și de o rezonanță deosebită se pot
comanda numai dela mine, cu prețurile
cele mai moderate, pe lângă ga-
ranție de 5 ani.

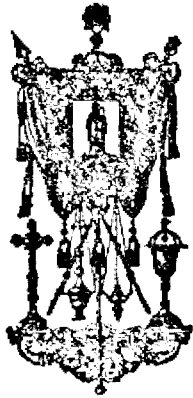
Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbele.

Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurenturi, la cerere, se trimite gratis. Cores-
pondența întrucât se poate să se facă în lim b
ungurească, germană sau sârbească.

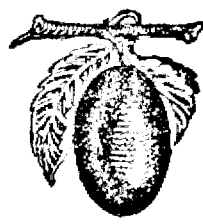
Luca K. Alexievits

pregătitor de haine preoțești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

foarte frumos. La cerere trimite catalog și pre-curant gratuit.

Recomandă atelierul său sortat cu toffelul de revizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea stujbei în biserică. Pregătește toffelul de icoane sfinte legate frumos cu aur și mătăsa, steaguri, prapore și altele. Icoana Mărmăntul lui Christos îl face

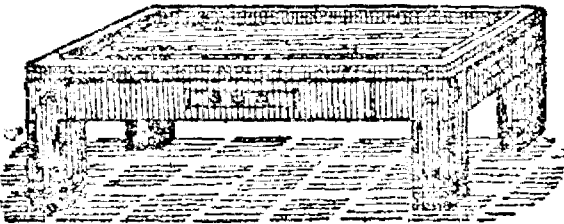
In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzeilor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

— Premiat la expoziție cu medelte de aur. —

H. PÁLLÁN succesor
Styászni József
prima fabrică ardeleană de billarde și timplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țîrg de schimb.

KUN ENDRE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.

SZATMÁR,

casa-Lévay, vis-à-vis
de Tribunal.

Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru casă și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

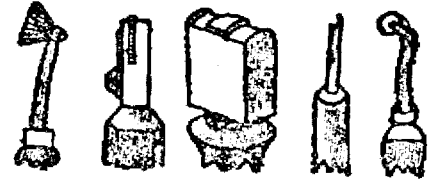
La trimiterea a 6 brice barbierele
le socotesc taxa numai pentru 5.

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,
BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește toffelul de unelte pentru
ciobotărie și pantofărie.

Catalog trimite gratis și franco.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

timplărie artistică pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATĂ ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru
(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrala Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Delta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre
cari eliberează libele. Administrează depu-
nări cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea
sumei depuse 4¹/₂% și 5% interese,
fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea)
de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după starea
cassei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite
cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi hipotecare pe case
de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără nici o injecție, contra pleuoragiilor subite și cronice. O cutie cu instrucția aplicărilor (conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul remediu sigur contra slăbirei și impotenției funcționale sunt renumitele capsulele întăritoare ale Drului Timkó, sticla costă 10 cor. și se trimite contra ramburs dela

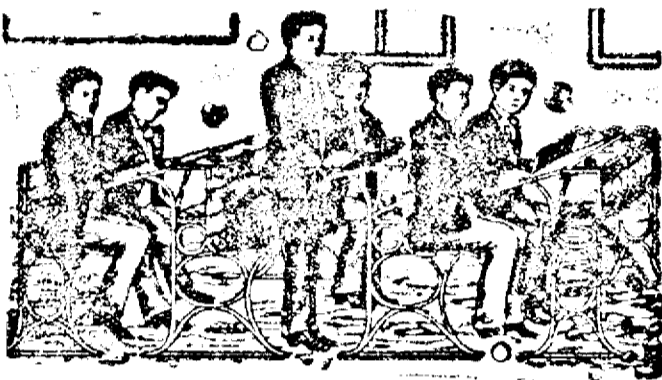
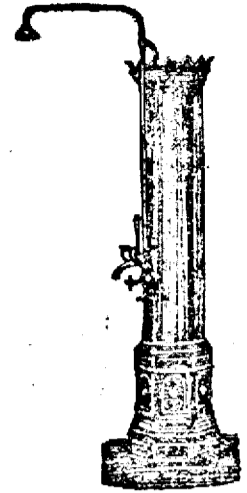
Farmacia „Magyar Király”
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

Correspondența să se facă în limba română.

Engelthaller Béla,

Segedin—Szeged, Lechner-tér 10. sz.

In atelierul său se află totdeauna cămine pentru camera de baie, conform încălzirii cu lemne, ori cu gaz, precum și accesorii în orice cantitate și cu preț convenabil.
Catalog ilustrat la cerere trimit gratis și franco.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și moblarea lo-
cuințelor, hotela-
lor, spitalelor și
a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Johann Spiler fabricant de

cuptoare de lut.

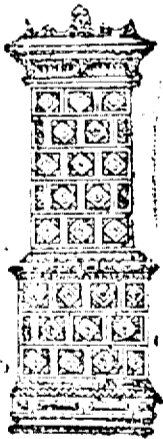
Sibiu — Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințios.

Comandele se execută imediat.

Ioan Haag

tăietor de pile

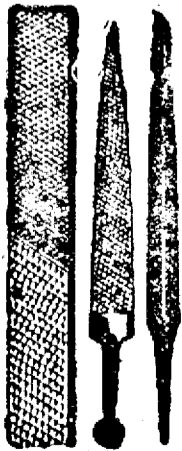
Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici
și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari
vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Leitner Sándor

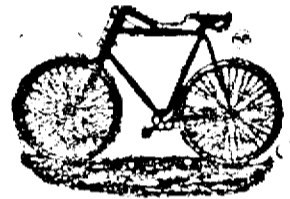
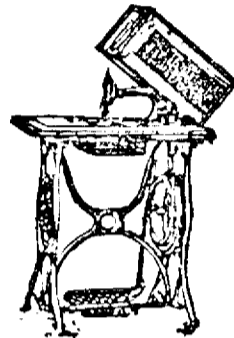
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Stra. Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea soneriilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

STEFAN SLADECKI UN.

FABRICA DE MOBILE

VIRSET

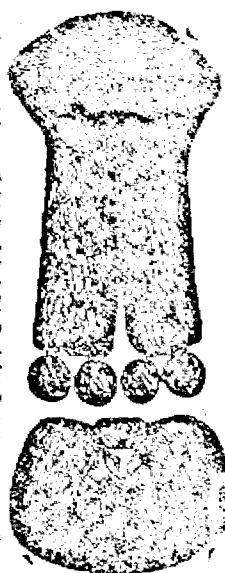
Strada
Kudatzei Nr. 44-46

• Cea mai renumită •
mare fabrică
• de mobile •
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobi-
lele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de piano
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

Blănării !!!

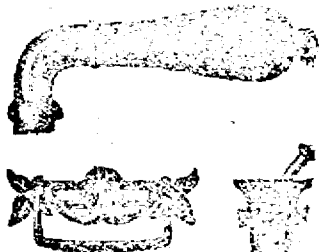
precum: boauri (muff) tocuri de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la
Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár-Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Fagler László

strungar artistic și turnător de metal și mineraturi.

Szeged, Szent Mihály-u. 4.

Pregătește articole de aramă, precum patun, steșnice, sonerii, pipe pentru vin și bere, pompe — primește apoi pregătirea ori cărei părți de mașini industriale, turnărie după model dela simplu până la lucrările cele mai complicate.
Cumpărat. rilor vechi — rabat.

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

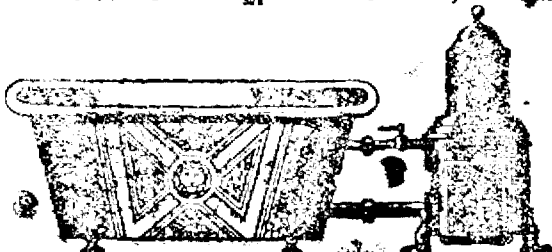
Carl Piffel,

Premiat de mai multe ori.
prima fabrică de
obiecte de metal

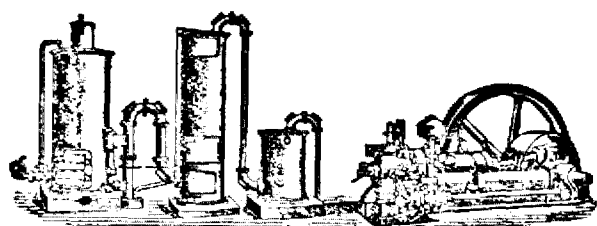
Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krauszer-féle házban.

Recomandă obiecte sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu.) Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte obiecte de metal, precum ciubere, uciogare și cană. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu neintrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.
Catalog de prețuri la dorință gratuit.
Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Garnituri de îmblătit cu benzină și ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

mori de rijnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apeduct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, proiect de cheltuieli și preț curent se trimit gratis și franco.

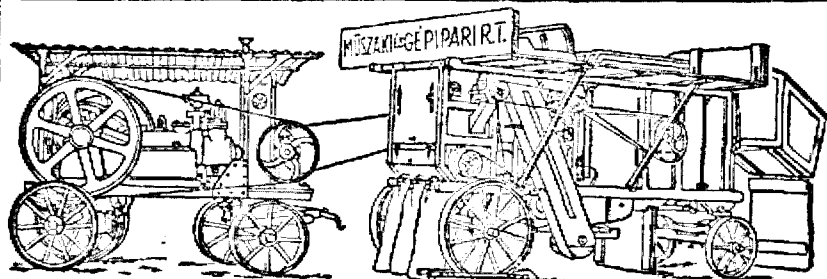
Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.

Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

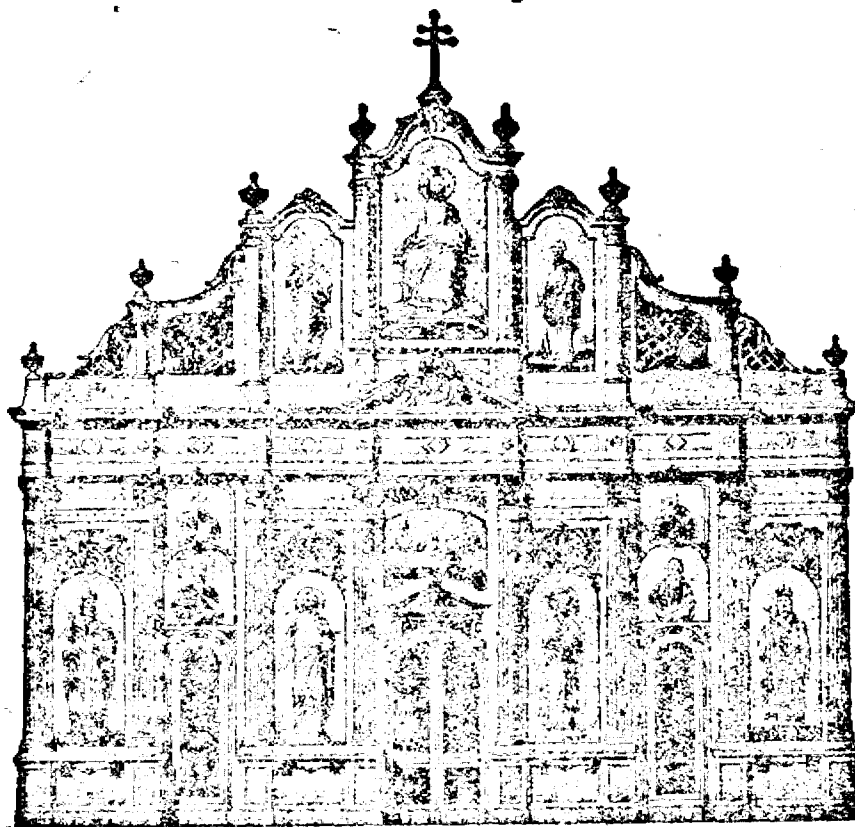
Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,

atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz
institut pentru ridicarea altarelor în
Budapasta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile. Se recomandă ca specialist, de München la renovarea altarelor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și primirea muncii o face pe speșele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.